

Jaarverslag 2025

Faunabeheereenheid
Zuid-Holland

Jaarverslag 2025

COLOFON

Faunabeheereenheid Zuid-Holland

19 juni 2026

Den Haag

Postadres

Postbus 85881

2508 CN Den Haag

T 085 - 210 3628

E info@fbez.nl

I www.fbez.nl

Foto's

Schutbladen: Anne Moerman, Dirk-Jan Polak en Ian Wouda

Vormgeving

Sightdraft, Zwaag

Copyright

© 2026 Faunabeheereenheid Zuid-Holland. Alle rechten voorbehouden.

Inhoud

INHOUDSOPGAVE	3
VOORWOORD	5
1. FAUNABEHEEREENHEID ZUID-HOLLAND	6
1.1 Inleiding	6
1.2 Bestuur	7
1.3 Bureau	7
1.4 Wildbeheereenheden	7
1.5 Registratiesysteem (Dora)	10
1.6 Dagelijkse werkzaamheden	10
1.7 Faunabeheerplannen	10
1.8 Rechtszaken	10
1.9 Regiogroepen en ganzenbeheer	10
1.10 Faunatellingen	11
1.11 Afstemming binnen de provincie	11
1.12 Overleg met andere faunabeheereenheden	11
2. BELEID EN KNELPUNTEN	12
2.1 Provinciaal beleid	13
2.2 Tegemoetkoming in de faunaschade	13
2.3 Draagvlak voor het faunabeheer	13
2.4 Toename aantal beverincidenten	13
2.5 Beleid damherten	13
2.6 Beleid meeuwen in haven en stedelijk gebied	14
2.7 Beleid exoten en verwilderde dieren	14
2.8 Convenant vliegveiligheid Schiphol en Rotterdam The Hague Airport	15
3. RAPPORTAGE JACHT, BEHEER EN SCHADEBESTRIJDING PER DIERSOORT	16
3.1 Inleiding	17
3.2 Rotterdam The Hague Airport	17
3.3 Damhert	17
3.3.1 Maatregelen	18
3.3.2 Kwantitatieve populatiegegevens	19
3.3.3 Rechtszaken	19
3.4 Ree	19
3.4.1 Maatregelen	19
3.4.2 Kwantitatieve populatiegegevens	20
3.4.3 Rechtszaken	20
3.5 Konijn	20
3.5.1 Maatregelen	21
3.5.2 Kwantitatieve populatiegegevens	21
3.5.3 Rechtszaken	21
3.6 Haas en fazant	22
3.6.1 Maatregelen	22
3.6.2 Kwantitatieve populatiegegevens	23

3.7	Houtduif	24
3.7.1	Maatregelen	24
3.7.2	Kwantitatieve populatiegegevens	24
3.8	Wilde eend	26
3.8.1	Maatregelen	26
3.8.2	Kwantitatieve populatiegegevens	27
3.9	Ganzen	28
3.9.1	Maatregelen	29
3.9.2	Kwantitatieve populatiegegevens	31
3.9.3	Rechtszaken	31
3.10	Knobbelzwaan	32
3.10.1	Kwantitatieve populatiegegevens	32
3.10.2	Rechtszaken	32
3.11	Smient	33
3.11.1	Maatregelen	33
3.11.2	Kwantitatieve populatiegegevens	33
3.11.3	Rechtszaken	33
3.12	Kraaiachtigen	34
3.12.1	Maatregelen	34
3.12.2	Kwantitatieve populatiegegevens	35
3.12.3	Rechtszaken	36
3.13	Meeuwen in havengebieden	37
3.13.1	Maatregelen	37
3.13.2	Kwantitatieve populatiegegevens	38
3.13.3	Rechtszaken	39
3.14	Vos	40
3.14.1	Maatregelen	40
3.14.2	Kwantitatieve populatiegegevens	41
3.14.3	Rechtszaken	41
3.15	Exoten en verwilderde dieren	41
3.15.1	Maatregelen	42
3.15.2	Kwantitatieve populatiegegevens	42
3.16	Bever	43
3.16.1	Maatregelen	43
3.16.2	Rechtszaken	43
3.17	Ratten	43
3.17.1	Maatregelen	44
3.18	Valwild	44
3.18.1	Rechtszaken	45

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2025 van de Stichting Faunabeheereenheid Zuid-Holland (de FBE). De FBE is verantwoordelijk voor het vormgeven en coördineren van de uitvoering van jacht, duurzaam beheer en schadebestrijding in Zuid-Holland. De taken en bevoegdheden van de FBE zijn vastgelegd in de Omgevingswet (Ow) en de Omgevingsverordening Zuid-Holland.

In 2025 bestond het bestuur van de FBE uit een onafhankelijke voorzitter, vertegenwoordigers van organisaties van grondeigenaren en -gebruikers alsmede een vertegenwoordiger namens de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren en de Vereniging Boerennatuur Zuid-Holland. Ondanks de verschillende opvattingen die binnen de organisaties van de FBE leven, hebben de bestuursleden in goede harmonie samengewerkt.

De regionale wildbeheereenheden (WBE's) - verenigingen van jachthouders met een omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit (voorheen jachtakte) en anderen - zien toe op de uitvoering van de faunabeheerplannen in hun werkgebied. De FBE heeft de 15 Zuid-Hollandse WBE's ondersteund bij deze taken en heeft nauw met ze samengewerkt. De FBE heeft de verantwoordelijkheid voor het faunabeheer in Zuid-Holland in het landelijk en stedelijk gebied. De FBE ondersteunt dus ook veel particulieren en (overheids-)organisaties en vraagt voor hen de benodigde vergunningen aan.

De medewerkers van het bureau werkten een dag in de week op kantoor in het Provinciehuis en de overige dagen vanuit huis. De nodige overleggen vonden zowel digitaal als fysiek plaats. Ook de bestuursvergaderingen vonden fysiek plaats. Alle tellingen hebben volgens telprotocol kunnen plaatsvinden.

Tegen verleende vergunningen en in sommige gevallen ook tegen de GS-goedkeuringsbesluiten van faunabeheerplannen kan beroep worden aangetekend. In 2025 liepen in totaal 11 juridische procedures, waarvan 9 als gevolg van nog lopende procedures en 2 nieuwe zaken. In de meeste zaken

zijn de lange wachttijden bij de planning van zitting bij rechtbank Den Haag of Raad van State de oorzaak van de lange doorlooptijden. Bij een deze zaken was er sprake van een verzoek om een voorlopige voorziening, en deze werd gedeeltelijk toegewezen.

De faunabeheerplannen en vergunningen blijven constant onderwerp van discussie, ook in de media, waarbij de berichtgeving vaak weinig genuanceerd of zelfs incorrect is.

Problemen bij het ganzenbeheer betreffen de steeds grotere aantallen in stedelijk gebied. Bovendien was het in 2025 niet toegestaan om eieren van Canadese ganzen te bewerken, waardoor deze populatie mogelijk weer de kans heeft gekregen te groeien. Na een daling van de populaties in 2024, zijn de populaties van de meest voorkomende ganssoorten in 2025 weer licht gestegen.

Er is toenemende problematiek met schade veroorzaakt door bevers, waardoor relatief veel tijd is gaan zitten in het beoordelen van incident formats en de vergunningverlening hiervoor.

Als belangrijke werkzaamheden in 2025 kunnen worden genoemd het opstellen van een nieuw faunabeheerplan voor het ree en voor de knobbelzwaan, een herzien faunabeheerplan voor de meeuwen in de haven, een pilot met telapplicatie Avimap, de lancering van de nieuwe Wnb-opdracht Valwild (incl. valwildwijzer) en de verdere ontwikkeling van het nieuwe informatie- en registratiesysteem Dora. In 2025 zijn 8 nieuwsbrieven verstuurd om belanghebbenden te informeren over belangrijke actuele zaken.

1. | Faunabeheereenheid Zuid-Holland

1. | Faunabeheereenheid Zuid-Holland

1.1 INLEIDING

Op 7 februari 2003 is, op verzoek van de provincie Zuid-Holland, de Stichting Faunabeheereenheid Zuid-Holland (de FBE) opgericht. De Flora- en faunawet (Ffw)¹, een van de voorgangers van de Omgevingswet, introduceerde de faunabeheereenheid als het orgaan dat verantwoordelijk is voor het vormgeven en uitvoeren van een groot deel van het faunabeheer in een provincie. In de Memorie van toelichting op het Besluit Faunabeheer (een algemene maatregel van bestuur van de Ffw) staat: “Door hun coördinerende rol waarborgen faunabeheereenheden een planmatige aanpak van dat beheer (kamerstukken II 1995/96, 23 147, nr. 7, blz. 27). Deze is belangrijk; met een dergelijke planmatige aanpak is het mogelijk de bestrijding van schade die wordt aangericht door beschermde inheemse dieren, zodanig te regelen dat de stand van de betrokken diersoorten niet in gevaar komt. Ook in geval van schadebestrijding blijft het belangrijkste uitgangspunt van de wet, de bescherming van diersoorten, overeind. Een planmatige aanpak biedt een betere waarborg voor de instandhouding van de populaties van de desbetreffende diersoorten dan wanneer elke grondgebruiker of jachthouder afzonderlijk, ieder voor zijn eigen gebied, het beheer voert.”

In art. 8.1 Ow in combinatie met artikel 6.1 van het Omgevingsbesluit is (samengevat) bepaald dat de rechtsvorm van een faunabeheereenheid een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid of stichting is en is bepaald dat een faunabeheereenheid bestaat uit de jachthouders uit het werkgebied van de faunabeheereenheid en uit (regionale) maatschappelijke organisaties

die een duurzaam beheer van in het wild levende dieren voorstaan. Het jachthouderschap is verbonden met de eigendom van de grond. Of de eigenaar, of de pachter of de huurder van het jachtrecht, is jachthouder. Een faunabeheereenheid is dus een “grondgebonden” organisatie waarin grondeigenaren en -gebruikers samenwerken en waarin ook maatschappelijke organisaties zijn vertegenwoordigd.

De grondeigenaren en -gebruikers (jachthouders) hebben een rechtstreeks belang bij de uitvoering van het faunabeheer. Zij zullen eigen schade willen voorkomen en daarnaast zijn ze ook verplicht schade bij derden te voorkomen. Het faunabeheer wordt ook uitgevoerd ter bescherming van publieke belangen. De FBE moet functioneren binnen de wettelijke regeling en binnen het beleid van de provincie. De provincie is op haar beurt afhankelijk van de FBE en het goede functioneren van de FBE. De FBE “ontzorgt” de provincie door planmatige uitvoering en coördinatie van de uitvoering (geen vele individuele ontheffingen), het streven naar consensus bij de partijen, de contacten met het veld, de kennis die bij de FBE aanwezig is en voorlichting aan en ondersteuning van partijen.

GS hebben in de Beleidsregel vastgelegd dat faunabeheer ook daadwerkelijk in bijna alle gevallen plaatsvindt via de FBE. Er is geregeld dat alle aanvragen voor vergunning van derden (m.u.v. ontheffing voor schadebestrijding op het vliegveld van Rotterdam The Hague Airport) via de FBE verlopen. Daarnaast is geregeld dat vergunningen die niet steunen op een faunabeheerplan slechts een beperkte looptijd hebben. Ook opdrachten voor de bestrijding van verwilderde dieren en exoten lopen over het algemeen via de FBE.

¹ De Ffw is op 1 april 2002 van kracht geworden.

De kernwerkzaamheden van de FBE zijn het opstellen van faunabeheerplannen, het aanvragen van vergunningen en de coördinatie en monitoring van de uitvoering van de faunabeheerplannen in samenwerking met de wildbeheereenheden. De uitvoering gebeurt in een aantal gevallen op basis van plannen van aanpak die door de FBE worden beoordeeld op conformiteit met het faunabeheerplan. De provincie eist daarnaast o.a. dat de FBE de onderbouwing van de noodzaak van al het beheer en de invloed van het beheer op de staat van instandhouding in de faunabeheerplannen opneemt. Ook vraagt de FBE apart de benodigde vergunningen aan bij de Omgevingsdienst Haaglanden. Aanvullende taken die de FBE uitvoert zijn het aanvragen van vergunningen voor derden en advisering van derden waaronder ook gemeenten en waterschappen, het coördineren van de bestrijding van de rosse stekelstaart (invasieve exoot) het (laten) uitvoeren van tellingen, het meeverdedigen als belanghebbende van besluiten in de vele juridische procedures, advisering van GS en voorlichting aan Statenleden. Bij de uitvoering zijn vele organisaties (wildbeheereenheden, terreinbeheerders, gemeenten, waterschappen, bedrijven, politie) en individuen betrokken. De FBE heeft een website (www.fbezh.nl) die continu up-to-date wordt gehouden om, onder andere, de actuele situatie t.a.v. verschillende diersoorten weer te geven. Vragen van uitvoerders, burgers, bedrijven en de pers die bij de FBE binnenkomen worden beantwoord. De FBE ondersteunt de provincie bij de communicatie over het beleid en het beheer.

Faunabeheer is een politiek gevoelig onderwerp waarover in de samenleving veel verschillende opvattingen bestaan, ook bij de organisaties die samenwerken in de FBE. Er zijn veel (belanghebbende) partijen betrokken bij het faunabeheer en de betreffende wetgeving is complex. De FBE streeft naar een breed draagvlak voor de te nemen maatregelen door het bereiken van consensus binnen de FBE en door het organiseren van een inspraakprocedure bij de totstandkoming van faunabeheerplannen.

1.2 BESTUUR

In het bestuur van de FBE hadden in 2025 zitting:

1. Dhr. H.L. Zilverentant, onafhankelijk voorzitter tot en met 27 februari. Per 28 februari is Dhr. B.C. de Liefde benoemd tot voorzitter;
2. Dhr. P.P.J. Smeets namens Federatie Particulier Grondbezit;
3. Dhr. J.G. Zeeman (penningmeester) namens de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging en de Nederlandse Organisatie voor Jacht en Grondbeheer;
4. Dhr. A.J. van Rees namens LTO Noord;
5. Dhr. A. Hendriks namens Natuurmonumenten en Zuid-Hollands Landschap;
6. Dhr. M.J. Rooker namens de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren en de Vereniging Boerennatuur Zuid-Holland;
7. Dhr. J. Wilting, agendalid (met adviesrecht; zonder stemrecht) namens Staatsbosbeheer.

Er hebben in 2025 zes bestuursvergaderingen plaatsgevonden.

1.3 BUREAU

De FBE huurde in 2025 kantoorruimte in het provinciehuis te Den Haag. Het team bestaat uit een directeur (1 Fte), een projectleider (0,8 Fte), een administratief medewerker (0,5 Fte), een adviseur (0,4 Fte), twee medewerkers uitvoering faunabeheer (0,8 Fte en 1 Fte). Daarnaast trad per 1 maart een nieuwe projectmedewerker ecologie (1 Fte) in dienst.

1.4 WILDBEHEEREENHEDEN

Wildbeheereenheden zijn volgens de Omgevingswet (samengevat) verenigingen van jachthouders met een Omgevingsvergunning jachtactiviteit en anderen die het door de faunabeheereenheid vastgestelde faunabeheerplan uitvoeren in hun werkgebied en bevorderen dat het faunabeheer wordt uitgevoerd in samenwerking met en ten dienste van grondgebruikers of terreinbeheerders. Ook grondgebruikers en terreinbeheerders moeten lid kunnen worden van de wildbeheereenheid. Een jachthouder (= de eigenaar of pachter van de grond of de huurder van het jachtrecht) heeft een

omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit nodig om faunabeheer met het geweer uit te kunnen voeren. Er zijn in Zuid-Holland ongeveer 2.650 houders van een omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit. Niet alle houders van een omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit zijn jachthouder (en niet alle jachthouders hebben een omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit). Faunabeheer met het geweer kan alleen in een jachtveld van een jachthouder - dat

voldoet aan de eisen die de wet aan een jachtveld stelt - worden uitgevoerd².

De ligging van de Zuid-Hollandse WBE's is weergegeven op afbeelding 1. De FBE werkte ook in 2025 nauw samen met de 15 wildbeheereenheden en ondersteunt de WBE's: een goede en regionaal ingebedde uitvoering van het faunabeheer is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

² GS kunnen wel ontheffing verlenen voor het afwijken van de jachtveldvereisten.

1.5 REGISTRATIESYSTEEM (DORA)

De FBE gebruikt ten behoeve van de monitoring een digitaal systeem (Dora). Jachthouders kunnen in Dora toestemming aanvragen en uitvoerders rapporteren via Dora aan de FBE over het uitgevoerde beheer. De resultaten van de tellingen worden in Dora ingevoerd. De WBE's werken samen met de FBE aan het goed functioneren van Dora.

In 2025 is de ontwikkeling van het nieuw systeem, Dora 2.0 genoemd, voortgezet.

1.6 DAGELIJKSE WERKZAAMHEDEN

Het kantoor van de FBE is op bijna alle werkdagen bereikbaar geweest. Belangrijkste werkzaamheden die het gehele jaar zijn uitgevoerd:

- Het opstellen van faunabeheerplannen
- Het aanvragen van vergunningen
- Het geven (na digitale aanvraag) van toestemming voor de uitvoering en het verzamelen van de rapportages over deze uitvoering.
- Het informeren van de uitvoerders en het opstellen van de eindrapportages.
- Het beoordelen van de plannen van aanpak voor beheer van meeuwen nesten en de bestrijding van konijnen en verwilderde duiven.
- Het communiceren met uitvoerders, o.a. via nieuwsbrieven en het beantwoorden van vragen van uitvoerders.
- Het onderhoud van het digitale registratiesysteem (Dora) van de FBE.
- Het onderhoud van de website van de FBE.
- Het onderhouden van contacten en samenwerken met de regionale uitvoerders en uitvoeringsorganisaties.
- Het verstrekken van informatie over de uitstaande toestemmingen aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid.
- Het geven van informatie, voorlichting en advies aan grondgebruikers, jagers, gemeenten, bedrijven, burgers, handhavers, provincie en journalisten over de (on)mogelijkheden van het faunabeheer ter voorkoming van schade.
- Voorbereiding en verweervoering van rechtszaken.
- De ontwikkeling van Dora 2.0

1.7 FAUNABEHEERPLANNEN

In 2025 is een aanvang gemaakt met het nieuwe faunabeheerplan ree en het faunabeheerplan knobbelzwaan. Daarnaast is het nieuwe Faunabeheerplan meeuwen havengebied van Rotterdam 2025-2030 op 18 maart 2025 goedgekeurd tot 1 maart 2031, een looptijd van 6 jaar. Als gevolg van de uitspraak van de rechtbank Den Haag is aan het Faunabeheerplan konijn 2023-2029 een addendum toegevoegd, en dat is op 25 november 2025 goedgekeurd. De looptijd is ongewijzigd gebleven.

1.8 RECHTSZAKEN

De laatste jaren wordt vrijwel ieder besluit t.a.v. het faunabeheer aangevochten. Het betreft de volgende besluiten: de goedkeuringsbesluiten van de faunabeheerplannen die door GS worden verdedigd en ontheffingen en opdrachten die door de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) namens GS worden verdedigd. Het zijn een paar belangengroepen die bijna alle bezwaren, beroepen en hoger beroepen aantekenen zoals de Faunabescherming, Animal Rights en Fauna4life. Maar ook specifieke of lokale belangengroepen of individuele personen vechten besluiten aan. Deze procedures brengen veel werk met zich mee voor GS/ODH maar ook voor de FBE die optreedt als derde partij in de procedures. Hierna - onder hoofdstuk 3 per diersoort - zijn alle in 2025 gevoerde procedures opgenomen.

1.9 REGIOGROEPEN EN GANZENBEHEER

Coördinatie van de uitvoering van het ganzenbeheer is een taak van de FBE. De FBE heeft de provincie in vier regio's verdeeld en in elke regio is een werkgroep van de FBE actief. Afgevaardigden van de partijen uit het bestuur van de FBE hebben zitting in deze groepen en ook andere belanghebbende partijen zijn als adviseur betrokken.

1.10 FAUNATELLINGEN

De FBE heeft in 2025 de nachtelijke hazentelling, de wintertelling knobbelzwanen, de voorjaartelling van diverse soorten, ree- en damherttellingen en de zomertelling ganzen georganiseerd. Tijdens de

zomertelling ganzen is een proef gedraaid met het digitaal tellen met de app Avimap van Sovon.

Het rapport van de nachtelijke hazentelling is geschreven door Jasja Dekker Ecologie en is terug te vinden op de website van de FBE.

Het rapport van de zomertelling ganzen is geschreven door Progress Ecologie en is terug te vinden op de website van de FBE.

Alle tellingen worden uitgevoerd volgens de protocollen die op de website van de FBE staan.

1.11 AFSTEMMING BINNEN DE PROVINCIE

De provincie is verantwoordelijk voor het faunabeleid en keurt de faunabeheerplannen goed, de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) verleent de vergunningen om de faunabeheerplannen uit te voeren en de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) houdt toezicht op de uitvoering. Een vertegenwoordiger van de provincie is veelal aanwezig geweest bij de bestuursvergaderingen van de FBE en daarnaast is er tweewekelijks overleg op ambtelijk niveau. Daarnaast heeft het FBE-bestuur overleg met de gedeputeerde gevoerd. Ook met de ODH is regelmatig overlegd op ambtelijk niveau over de vergunningsaanvragen en de rechterlijke procedures. De FBE levert aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid overzichten van de uitstaande toestemmingen voor gebruik van de ontheffingen. Daarnaast heeft er elke 6 weken overleg plaatsgevonden tussen de provincie, ODH, OZHZ en FBE op ambtelijk niveau over lopende zaken.

1.12 OVERLEG MET ANDERE FAUNABEHEEREENHEDEN

In elke provincie is er één faunabeheereenheid actief. In 2025 hebben de voorzitters en adjunct-secretarissen/directeuren van de provinciale faunabeheereenheden een paar keer overlegd.

2. | Beleid en knelpunten

2. | **Beleid en knelpunten**

2.1 PROVINCIAAL BELEID

Het nieuwe beleid, in de vorm van de Module Soortenbeleid, is op 8 maart 2023 door Provinciale Staten vastgesteld en daarna juridisch geïmplementeerd als partiële wijziging van Omgevingsvisie, Omgevingsverordening en Omgevingsprogramma. Per 1 januari 2024 is de Omgevingsverordening vervangen door de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Deze vaststelling en implementatie levert de formele kaders voor de faunabeheerplannen. Het faunabeheerplan is de grondslag voor de onderbouwing van de vergunningen die nodig zijn om het faunabeheer uit te kunnen voeren. Het soortenbeleid blijft aandacht vragen als gevolg van veranderende situaties door juridische procedures en ontwikkelingen van soorten.

2.2 TEGEMOETKOMING IN DE FAUNASCHADE

De Omgevingswet verplicht GS een tegemoetkoming te verstrekken voor schade aangericht door beschermde dieren voor zover die schade redelijkerwijs niet of niet geheel ten laste van de benadeelde behoort te blijven. De tegemoetkoming wordt naar billijkheid bepaald. De verplichting van GS hangt dus samen met de mogelijkheden die de benadeelde heeft om de schade te voorkomen. Omdat de mogelijkheden om schade te voorkomen verschillen per provincie (o.a. door verschillen in talrijkheid van dieren en bestrijdingsmogelijkheden en door schorsingen in het kader van juridische procedures), ligt maatwerk per provincie t.a.v. de tegemoetkoming meer voor de hand dan de algemene landelijke regels die nu worden gehanteerd. Bij beslissingen over de (on)mogelijkheden van beheer en schadebestrijding betrekken GS steeds meer aanpassingen in de regels voor de tegemoetkoming. Echter, de bedragen van deze tegemoetkoming lopen steeds hoger op.

2.3 DRAAGVLAK VOOR HET FAUNABEHEER

In de FBE werken organisaties met verschillende belangen en inzichten samen. De FBE heeft eerder besloten om concepten van de faunabeheerplannen voor te leggen aan maatschappelijke organisaties voor inspraak. Omdat echter de meningen over het faunabeheer breed uiteenlopen, kan nooit aan alle eisen en inzichten tegemoet worden gekomen. De FBE merkt dat de faunabeheerplannen steeds meer onderwerp worden van discussie, ook in de media, waarbij de berichtgeving vaak weinig genuanceerd of zelfs incorrect is. De FBE stemt met de provincie de communicatie over het faunabeheer af.

2.4 TOENAME AANTAL BEVERINCIDENTEN

De bever is het grootste knaagdier van Europa. Na een aantal herintroducties is het aantal dieren in Nederland en Zuid-Holland gestaag toegenomen. Bevers kunnen o.a. grote schade aan dijken, gewassen en andere natuurwaarden veroorzaken, zo ook in Zuid-Holland. In 2023 is het faunabeheerplan Bever 2023-2029 afgerond en goedgekeurd. Dit faunabeheerplan geeft aan in welke situaties er kan worden ingegrepen; in het bijbehorende protocol is vastgelegd hoe er dan te werk moet worden gegaan. In 2025 werden steeds meer beverincidenten gemeld waarvoor ingrijpen noodzakelijk is. Dit brengt voor de FBE steeds meer werk met zich mee.

2.5 BELEID DAMHERTEN

De faunabeheereenheden van Noord-Holland en Zuid-Holland hebben een gezamenlijk faunabeheerplan voor de damherten die zich bevinden in het gebied tussen IJmuiden en Den Haag. In dit faunabeheerplan zijn vier leefgebieden voor damherten aangewezen: (1) Nationaal Park Zuid-Kennemerland (NH), (2) Amsterdamse

Waterleidingduinen, Boswachterij Noordwijk en de Blink (ZH en NH), (3) Coepelduinen (ZH) en (4) Meijndel en Berkheide (ZH). In deelgebieden één en twee bevinden zich grote populaties damherten, in deelgebieden drie en vier komen sporadisch damherten voor. De leefgebieden zijn natuurgebieden die geschikt zijn voor damherten. Binnen de leefgebieden veroorzaken damherten schade aan flora en fauna als de aantallen niet door middel van beheer worden gereguleerd. Als damherten uit de leefgebieden treden, veroorzaken ze schade aan de verkeersveiligheid en aan landbouwgewassen. Hoe groter de populatie damherten is, hoe meer uittrekkingen.

Damherten komen op steeds meer plaatsen voor in Zuid-Holland. Het zijn ontsnapte of losgelaten dieren uit hertenkampen die daarna zijn verwilderd. Bijvoorbeeld in WBE Hoeksche Waard bevindt zich een groeiende populatie die zich vooral op agrarisch gebied bevindt. Deze populatie veroorzaakt regelmatig schade aan gewassen en de verkeersveiligheid. Het rijk had voorheen een beleid voor damherten dat inhield dat er een paar leefgebieden zijn voor damherten en dat daarbuiten een nulstand wordt nagestreefd. De provincie heeft deze lijn overgenomen en heeft t.a.v. twee populaties verwilderde damherten opdracht verleend deze tot nul terug te brengen. Voor de populatie in de Hoeksche Waard is in 2024 een nieuwe opdracht (Wnb) verleend, nadat een eerdere ontheffing eind 2021 door de rechter was vernietigd. De totstandkoming van dit besluit en het besluit zelf heeft maatschappelijk tot verhitte omstandigheden in de Hoeksche Waard geleid. Via een voorlopige voorziening heeft de rechter voor het voorjaar van 2025 beperkt afschot toegestaan.

2.6 BELEID MEEUWEN IN HAVEN EN STEDELIJK GEBIED

In Zuid-Holland is een faunabeheerplan van kracht voor beheer van meeuwen in het havengebied van Rotterdam, om risicovolle situaties met betrekking tot de openbare veiligheid te voorkomen. Voor beheer van meeuwen in steden was tot 2017 het rijk het bevoegde gezag. Bij de invoering van de Wet natuurbescherming in 2017 is dit de provincie geworden. De provincie heeft hier toen echter geen beleid voor geformuleerd. Het rijk heeft in

het verleden ontheffingen verleend voor beheer van meeuwen (vervangen eieren) in o.a. Leiden, Katwijk en Den Haag. Meeuwen veroorzaken in de steden vergaande overlast die ook kan leiden tot gezondheidsklachten. De provincie Zuid-Holland zal moeten aangeven binnen welke voorwaarden zij meeuwenbeheer in steden wil toestaan.

2.7 BELEID EXOTEN EN VERWILDERDE DIEREN

(Invasieve) exoten en verwilderde dieren zijn geen beschermde soorten op grond van de Omgevingswet in de zin dat het niet verboden is ze te vangen of doden. Ze kunnen dus zonder toestemming worden bestreden. Voor het gebruik van bepaalde middelen voor doden of vangen, zoals het geweer, is echter wel een opdracht van GS nodig. In Zuid-Holland is voor de bestrijding van een aantal exoten een aanwijzingsbesluit uit 2012 van kracht. Dit aanwijzingsbesluit maakt het mogelijk de daarin genoemde (invasieve) exoten te bestrijden met de in het besluit opgenomen middelen en door een specifieke benoemde groep bestrijders. Voor de huiskraai geldt een specifieke regeling en dat geldt ook voor de rosse stekelstaart, de beverrat en muskusrat (naast de regeling in het aanwijzingsbesluit van 2012). De provincie Zuid-Holland heeft inmiddels specifiek beleid voor (invasieve) exoten vastgesteld, zoals de halsbandparkiet, maar dit is nog niet doorvertaald naar een nieuwe vergunning of privaatrechtelijk opdrachten onder de Ow. De provincie is verplicht tot het uitvoeren van bestrijding of beheer van Unielijstsoorten. Voor juist deze soorten geldt dat ze in Zuid-Holland, met uitzondering van enkele soorten, niet vaak worden waargenomen. Het is moeilijk om deze soorten op te sporen, dus als ze worden waargenomen, zouden ze ook onmiddellijk met het geweer - of met vangkooi eventueel gecombineerd met opvang - moeten kunnen worden bestreden.

De stand van zaken t.a.v. verwilderde damherten is hiervoor beschreven onder Beleid damherten.

2.8 CONVENANT Vliegveiligheid Schiphol en Rotterdam The Hague Airport

Het Convenant reduceren risico vogelaanvaringen Schiphol 2016–2018 (Staatscourant 2016 nr. 28410; 1 juni 2016) was door partijen³ verlengd tot en met 2024 en is in 2025 opgevolgd door het Convenant reduceren risico vogelaanvaringen Schiphol 2025–2031. Dit convenant is een voortzetting van eerdere convenanten ter reducering van risico's van vogelaanvaringen. Een vergelijkbaar convenant voor Rotterdam The Hague Airport is er niet. Daarnaast heeft de provincie het convenant voor Schiphol niet in beleid uitgewerkt waardoor er geen duidelijke kaders zijn voor de uitvoering van het faunabeheer ter bescherming van de vliegveiligheid.

³ De Vereniging van Nederlandse Verkeersvliegers (VNV), Schiphol Nederland BV, Vereniging Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en landschap Noord-Holland, Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) Nederland, Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer, De colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht en De Staat der Nederlanden.

3. | Rapportage jacht, beheer en schade- bestrijding per diersoort

3. | Rapportage jacht, beheer en schadebestrijding per diersoort

3.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk volgen per diersoort de rapportages over de uitvoering van jacht, beheer en schadebestrijding. Daarnaast zijn er gegevens over de in 2025 door de WBE's uitgevoerde tellingen opgenomen. Een telling van welk dier in de natuur dan ook, is altijd een momentopname. Er is geen bruikbare methode voorhanden waarmee het aantal dieren in een wilde populatie precies kan worden vastgesteld. Door meerdere jaren achtereenvolgend op dezelfde wijze te tellen, kan wel de ontwikkeling van de populatie (de trend) worden vastgesteld. De hieronder weergegeven aantallen van de WBE-tellingen zijn de telresultaten van de telling in 2025. Sommige tellingen worden gebiedsdekkend uitgevoerd (reeën, damherten, ganzen, knobbelzwanen), andere alleen in representatieve telgebieden (hazen, fazanten, houtduiven, wilde eenden en konijnen). De telresultaten van de tellingen die gebiedsdekkend worden uitgevoerd, geven een indicatie van de minimale omvang van de populatie. Harde conclusies trekken over de populatieomvang of -ontwikkeling is niet mogelijk op basis van telresultaten van één jaar. Voor de trend van de diersoorten verwijzen wij naar de faunabeheerplannen en de telrapportages die op de website van de FBE staan. Hier zijn ook de telprotocollen te vinden. Er zijn op het ogenblik geen telgegevens op WBE-niveau beschikbaar van de populaties van de wilde eend en houtduif.

3.2 ROTTERDAM THE HAGUE AIRPORT

Rotterdam The Hague Airport (RTHA) heeft een ontheffing ODH-2018-00140966, met verlenging looptijd tot en met 31 december 2025 ODH-2020-00167203, voor het vangen en doden van vogels, vossen, konijnen en hazen, alsmede het opzettelijk beschadigen en vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels op het terrein van het vliegveld

te Rotterdam. Registraties op deze ontheffing zijn niet apart opgenomen in de tabellen bij de diersoorten maar maken onderdeel uit van de registraties op ontheffing van WBE Delfland.

Op 1 september heeft RTHA een omgevingsvergunning aangevraagd ter vervanging van deze ontheffing. Deze vergunning (ODH1509737) is op 3 december verleend voor een periode van 5 jaar en kan vanaf 4 weken na deze datum gebruikt worden.

3.3 DAMHERT

Foto: Frank Verdonk

Op basis van het Faunabeheerplan damherten duingebieden Noord- en Zuid-Holland 2020-2026 van de FBE Noord-Holland en de FBE Zuid-Holland

is beheer van damherten in Zuid-Holland mogelijk op grond van een ontheffing. Het beheer wordt uitgevoerd binnen het Zuid-Hollandse plangebied van het faunabeheerplan dat samenvalt met het werkgebied van de WBE Duin- en Bollenstreek. Het plangebied bestaat uit het leefgebied voor damherten - waarin ook een bufferzone ligt aan de buitenzijde van het leefgebied daar waar geen damhert-kerend raster staat - en een gebied buiten het leefgebied dat bestaat uit bebouwde en agrarische (met name bloembollen) grond.

Ontheffing 00617152-00014780, verleend op 9 september 2021, staat toe om jaarlijks in de periode tussen 1 augustus t/m 31 maart gedurende het gehele etmaal damherten opzettelijk te doden binnen de leefgebieden (exclusief de bufferzones), met het doel om een voorjaarsstand van 800 damherten voor het gehele leefgebied (ZH en NH) tot stand te brengen.

Tevens staat deze ontheffing toe om jaarrond gedurende het gehele etmaal damherten opzettelijk te doden binnen de bufferzones van de leefgebieden en binnen de buitengebieden binnen het plangebied, met het doel om in die gebieden een nulstand te bereiken.

Opdracht (Wnb) ODH950699, verleend op 1 oktober 2024, staat toe om in het belang van de openbare veiligheid (aanrijdingen) en ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, de omvang van de populatie verwilderde damherten te beperken binnen het werkgebied van de wildbeheereenheid Hoeksche Waard.

Daarnaast is er gebruik gemaakt van het **aanwijzingsbesluit PZH-2010-178900422** dat

geldig is in de gehele provincie, ter voorkoming en bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige damherten en in het belang van de openbare veiligheid (op basis van dit laatste belang kan alleen worden opgetreden in het plangebied van het faunabeheerplan).

Tot slot is **Opdracht (Wnb) Valwild ODH1260230** op 8 september 2025 in gebruik genomen. Deze is bedoeld voor het uit het lijden verlossen van gewonde of bekneld geraakte damherten en andere diersoorten.

Voor alle besluiten geldt dat de uitvoerders rapporteren over het afschot, het valwild en de voorjaarstelling. Het afschot betreft damherten die op grond van de ontheffing zijn geschoten in Zuid-Holland binnen en buiten het leefgebied. Het valwild betreft de damherten die zijn betrokken bij een aanrijding, damherten die uit hun lijden zijn verlost en damherten die dood zijn gevonden. Een uitgebreide beschrijving van het uitgevoerde beheer en de tellingen is te vinden in de vastgestelde tel- en beheerrapporten die op onze website staan.⁴

Op 8 juli 2020 is **opdracht ODH-2020-00089632** verleend voor het tot nul terugbrengen van de omvang van de populatie (verwilderde) damherten in en rondom polder Westveen nabij Woerdense Verlaat in de gemeente Nieuwkoop (gelegen in WBE De Aarlanden). In 2025 is hier geen gebruik van gemaakt omdat de stand reeds in 2023 tot nul was teruggebracht. De opdracht is op 30 maart 2025 verlopen.

3.3.1 MAATREGELEN

WBE	Binnen N2000	Buiten N2000	Totaal
Duin- en Bollenstreek	150	2	152
Hoeksche Waard	-	22	22
Zuid-Holland	150	24	174

Tabel 1: Gerapporteerd afschot damherten, Zuid-Holland – 2025

⁴ De beheerrapportages, telrapportages en het telprotocol zijn te vinden op <https://www.fbezh.nl/tellingen-waarnemingen/>

3.3.2 KWANTITATIEVE POPULATIEGEGEVENS

De telresultaten zijn te vinden in de telrapportages op de website van de FBE.

3.3.3 RECHTSZAKEN

Tegen de verleende opdracht (Wnb) ter beperking van de populatie damherten binnen het werkgebied van de WBE Hoeksche Waard is beroep ingediend in combinatie met een verzoek om voorlopige voorzien door Animal Rights en Fauna4life. Deze voorlopige voorziening is op 14 april door Rechtbank Den Haag gedeeltelijk toegewezen waardoor het afschot in 2025 in beperkte mate mocht plaats vinden. De zitting in de bodemprocedure bij rechtbank Den Haag staat gepland voor 2026.

3.4 REE

Op basis van het Faunabeheerplan ree Zuid-Holland 2020-2026 is beheer van reeën mogelijk op grond van een ontheffing.

Ontheffing ODH-2020-00185130, verleend op 26 februari 2021, staat populatiebeheer van het ree toe binnen de werkgebieden van de WBE's Alblasserwaard-West, Alblasserwaard-Oost, Duin- en Bollenstreek, Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard, Putten en Voorne.

De FBE geeft toestemming voor het gebruik van deze ontheffing op basis van een plan van aanpak van de WBE.

Daarnaast is er gebruik gemaakt van het **aanwijzingsbesluit PZH-2010-178900422** ter voorkoming en bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige reeën.

Nieuw is de **Opdracht (Wnb) Valwild ODH1260230** die op 8 september 2025 in gebruik is genomen. Deze is bedoeld voor het uit het lijden verlossen van gewonde of bekneld geraakte reeën en andere diersoorten.

3.4.1 MAATREGELEN

Tabel 2: Gerapporteerd afschot reeën per WBE, excl. valwild. Zuid-Holland – 2025

WBE	Binnen N2000	Buiten N2000	Totaal
Alblasserwaard-Oost	-	10	10
Alblasserwaard-West	-	8	8
Duin- en Bollenstreek	11	30	41
Goeree-Overflakkee	41	194	235
Hoeksche Waard	15	138	153
Putten	-	13	13
Voorne	68	46	114
Zuid-Holland	135	439	574

3.4.2 KWANTITATIEVE POPULATIEGEGEVENS

WBE	Totaal
Alblasserwaard-Oost	136
Alblasserwaard-West	50
Duin- en Bollenstreek	728
Eiland IJsselmonde	175
Goeree-Overflakkee	726
Hoeksche Waard	625
Krimpenerwaard	29
Putten	175
Voorne	382
Zuid-Holland	3.026

Tabel 3: Aantal getelde reeën per WBE. Zuid-Holland – 2025

3.4.3 RECHTSZAKEN

Er zijn geen rechtszaken geweest aangaande het ree in 2025.

2023-2029 een addendum toegevoegd, en dat is op 25 november 2025 goedgekeurd. De looptijd is ongewijzigd gebleven.

3.5 KONIJN

Op basis van dit faunabeheerplan werd een ontheffing aangevraagd, die op 27 februari 2024 werd verleend. Als gevolg van de uitspraak van de rechtbank Den Haag heeft de ODH op 26 november een nieuwe ontheffing verleend, onder verwijzing naar de toevoeging in het faunabeheerplan.

De in 2025 van kracht zijnde ontheffing **ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van konijnen toe, zie hiervoor de informatie op p. 17.

Op 26 juli 2022 heeft de minister de jacht op het konijn gesloten. Ook voor jachtseizoen 2025-2026 gold de sluiting en was jacht niet mogelijk.

Op 12 juli 2023 is het nieuwe faunabeheerplan konijn goedgekeurd en deze heeft een looptijd tot 2029 (**PZH-2023-834383571**). Als gevolg van de uitspraak van de rechtbank Den Haag is, om konijnenbeheer mogelijk te maken, aan het Faunabeheerplan konijn

3.5.1 MAATREGELEN

WBE	Ontheffing		Vrijstelling		Totaal
	Binnen N2000	Buiten N2000	Binnen N2000	Buiten N2000	
Duin- en Bollenstreek	7	-	-	-	7
Schieland	-	2	-	-	2
Voorne	-	2.851	-	770	3.621
Zuid-Holland	7	2.853	-	770	3.630

Tabel 4: Gerapporteerde geschoten of gevangen konijnen op basis van jacht/vrijstelling en op ontheffing. Zuid-Holland – 2025

WBE	Met nachtzicht	Zonder nachtzicht	Totaal
Schieland	2	-	2
Voorne	1.886	1.735	3.621
Zuid-Holland	1.888	1.735	3.623

Tabel 5: Gerapporteerde geschoten konijnen met behulp van nachtzichtapparatuur of kunstlicht op basis van de ontheffing. Zuid-Holland – 2025

3.5.2 KWANTITATIEVE POPULATIEGEGEVENS

Voor een uitgebreide beschrijving van de populatie-ontwikkeling verwijzen wij u naar het faunabeheerplan konijn dat op de website van de FBE staat.

3.5.3 RECHTSZAKEN

Tegen het goedkeuringsbesluit van het faunabeheerplan van 12 juli 2023 werd bezwaar gemaakt door Animal Rights en Fauna4life, in combinatie met een verzoek om voorlopige voorziening. De voorzieningenrechter heeft op 31 augustus 2023 het goedkeuringsbesluit geschorst met uitzondering voor het konijnenbeheer in het havengebied Rotterdam. Buiten het havengebied kon daardoor geen konijnenbeheer meer plaats vinden.

Op 14 december 2023 heeft de provincie een beslissing op bezwaar genomen, het besluit bleef, op dezelfde wijze als hierboven aangegeven, geschorst tot 6 weken na deze datum. Tegen dit besluit en tegen de in 2024 verleende ontheffing is door dezelfde partijen beroep ingediend bij de rechtbank Den Haag in combinatie met een voorlopige voorziening. De voorzieningenrechter heeft op 12 april 2024 het goedkeuringsbesluit en de ontheffing geschorst met uitzondering van het konijnenbeheer in het havengebied Rotterdam. Buiten het havengebied kon daardoor geen konijnenbeheer meer plaats vinden.

Op 5 juni vond bij rechtbank Den Haag de zitting in bodemprocedure plaats. De uitspraak dateert van 16 september 2025 en maakte nergens meer in Zuid-Holland konijnenbeheer mogelijk. Als gevolg hiervan is aan het Faunabeheerplan konijn 2023-2029 een addendum toegevoegd, en dat is op 25 november 2025 goedgekeurd. De looptijd is ongewijzigd gebleven. De ODH heeft op 26 november een nieuwe ontheffing verleend.

De Faunabeheereenheid is bij Raad van State in hoger beroep gegaan tegen de uitspraak van rechtbank Den Haag en heeft daarvoor op 25 november de gronden ingediend.

3.6 HAAS EN FAZANT

Foto: Ian Wouda

Foto: Ian Wouda

Het haas kan worden bejaagd in de geopende jachtperiode (15 oktober tot en met 31 december).

De fazant kan worden bejaagd in de geopende jachtperiode (fazanthaan 15 oktober tot en met 31 januari, fazanthen 15 oktober tot en met 31 december).

Het nieuwe faunabeheerplan wildsoorten 2024 – 2026 is op 14 augustus 2024 voor twee jaar goedgekeurd.

De in 2025 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van hazen en fazanten toe, zie hiervoor de informatie op p. 17.

3.6.1 MAATREGELEN

Tabel 6: Gerapporteerd afschot hazen op jacht en ontheffing. Zuid-Holland – 2025

WBE	Jacht		Ontheffing	Totaal
	Binnen N2000	Buiten N2000	Buiten N2000	
Ade	-	1.004	-	1.004
Alblasserwaard-Oost	11	1.512	-	1.523
Alblasserwaard-West	-	991	-	991
De Aarlanden	-	1.977	-	1.977
Delfland	-	590	3	593
Duin- en Bollenstreek	-	918	-	918
Eiland IJsselmonde	8	386	-	394
Goeree-Overflakkee	11	1.253	-	1.264
Hoeksche Waard	146	4.779	-	4.925
Krimpenerwaard	-	2.023	-	2.023
Putten	8	709	-	717
Reeuwijk e.o.	-	864	-	864
Rijnland Zuid	-	503	-	503
Schieland	-	539	-	539
Voorne	-	354	-	354
Zuid-Holland	184	18.402	3	18.589

WBE	Binnen N2000	Buiten N2000	Ontheffing Buiten N2000	Totaal
Ade	-	12	-	12
Alblasserwaard-Oost	-	166	-	166
Alblasserwaard-West	-	41	-	41
De Aarlanden	-	65	-	65
Delfland	-	54	5	59
Duin- en Bollenstreek	-	5	-	5
Eiland IJsselmonde	-	131	-	131
Goeree-Overflakkee	-	701	-	701
Hoeksche Waard	40	635	-	675
Krimpenerwaard	-	89	-	89
Putten	-	61	-	61
Reeuwijk e.o.	-	9	-	9
Rijnland Zuid	-	37	-	37
Schieland	-	77	-	77
Voorne	-	45	-	45
Zuid-Holland	40	2.128	5	2.173

Tabel 7: Gerapporteerd afschot fazanten op jacht en ontheffing. Zuid-Holland – 2025

3.6.2 KWANTITATIEVE POPULATIEGEGEVENS

WBE	Haas*	Fazant
Ade	1.085	31
Alblasserwaard-Oost	1.660	103
Alblasserwaard-West	1.959	40
De Aarlanden	2.057	30
Delfland	582	91
Duin- en Bollenstreek	1.909	1
Eiland IJsselmonde	731	100
Goeree-Overflakkee	1.600	224
Hoeksche Waard	2.868	327
Krimpenerwaard	2.558	21
Putten	1.185	52
Reeuwijk e.o.	1.375	59
Rijnland-Zuid	942	19
Schieland	837	49
Voorne	384	93
Zuid-Holland	21.732	1.240

Tabel 8: Aantal getelde hazen en fazanten per WBE. Zuid-Holland – 2025

*Dit zijn de cijfers van de nachtelijke hazentelling in januari, waarmee in 2023 is gestart.

3.7 HOUTDUIF

Het faunabeheerplan wildsoorten 2024 – 2026 is op 14 augustus 2024 voor twee jaar goedgekeurd en vormde vanaf het jachtseizoen 2024-2025 de nieuwe basis.

De landelijke vrijstelling kon sinds 16 juli 2023 niet meer worden gebruikt. Een tegemoetkoming in de faunaschade werd vanaf dat moment door de provincie mogelijk gemaakt.

De in 2025 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van houtduiven toe, zie hiervoor de informatie op p. 17.

De houtduif kon in 2025 uitsluitend worden bejaagd in de opengestelde periode (15 oktober tot en met 31 januari).

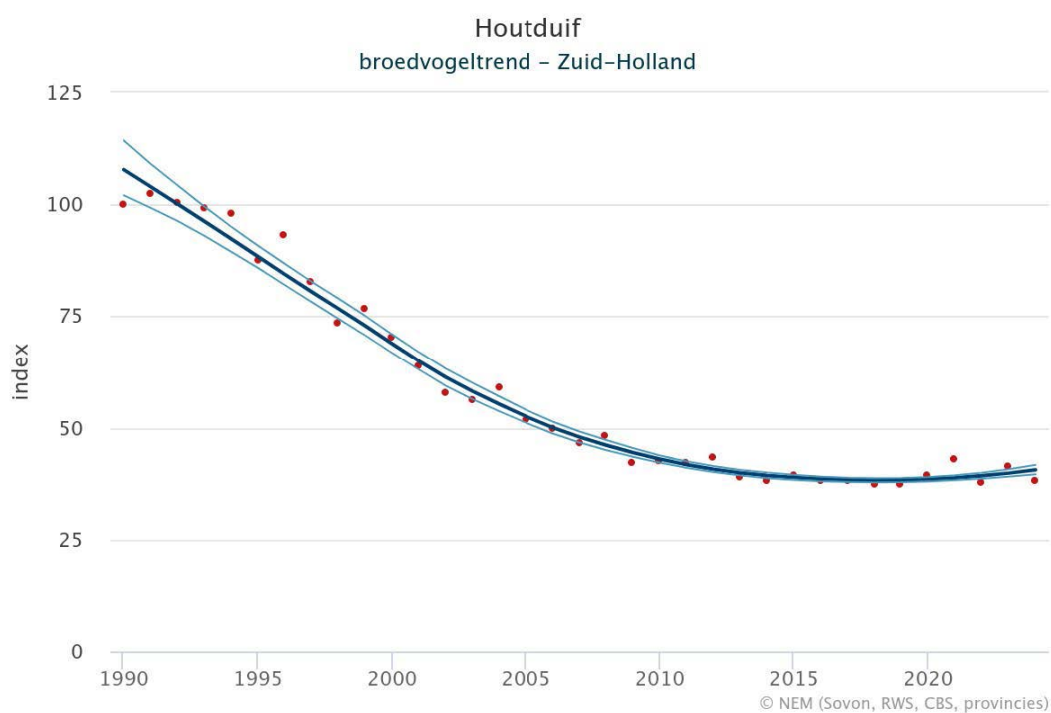
3.7.1 MAATREGELEN

WBE	Ontheffing	Jacht		Totaal
	Buiten N2000	Binnen N2000	Buiten N2000	
Ade	-	-	33	33
Alblasserwaard-Oost	-	-	41	41
Alblasserwaard-West	-	-	15	15
De Aarlanden	-	-	48	48
Delfland	2	-	20	22
Duin- en Bollenstreek	-	-	374	374
Eiland IJsselmonde	-	-	29	29
Goeree-Overflakkee	-	-	155	155
Hoeksche Waard	-	-	55	55
Krimpenerwaard	-	-	5	5
Putten	-	-	4	4
Reeuwijk e.o.	-	-	58	58
Rijnland Zuid	-	-	18	18
Schieland	-	-	15	15
Voorne	-	-	30	30
Zuid-Holland	2	-	900	902

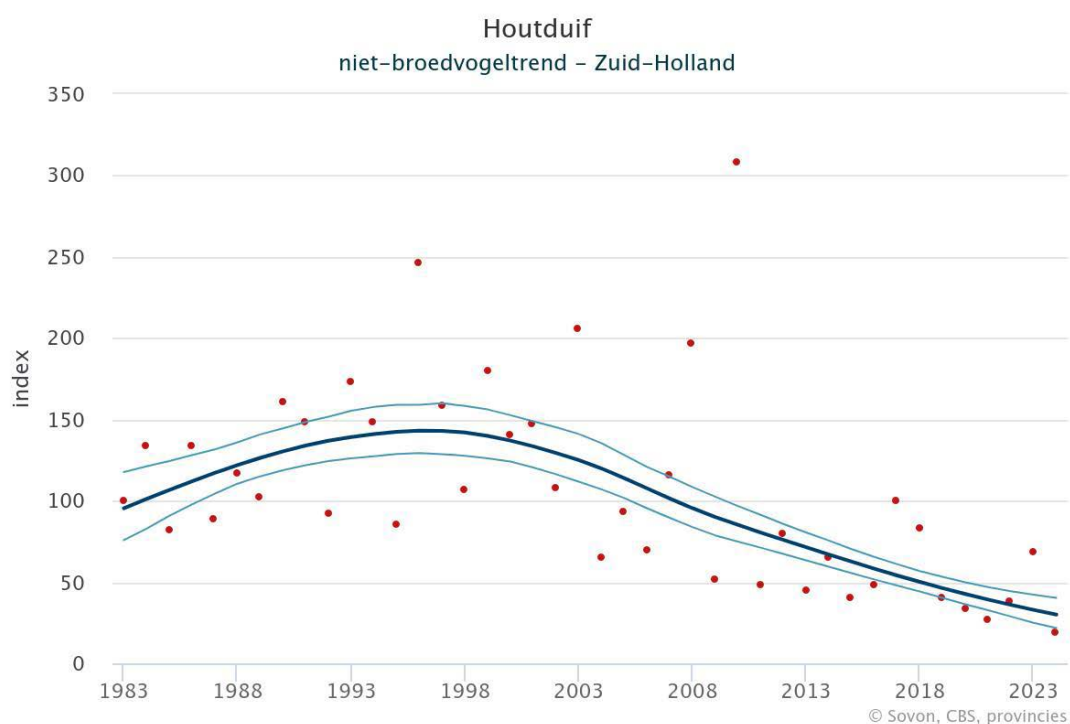
Tabel 9: Gerapporteerd afschot van houtduiven op jacht en ontheffing. Zuid-Holland – 2025

3.7.2 KWANTITATIEVE POPULATIEGEGEVENS

Voor een uitgebreide beschrijving van de populatieontwikkeling verwijzen wij u naar het faunabeheerplan wildsoorten dat op de website van de FBE staat. Hierna is een update opgenomen van de trendgegevens.

Afbeelding 2: Aantalsontwikkeling van de houtduif als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2024. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2025)

Afbeelding 3: Aantalsontwikkeling van de houtduif als niet-broedvogel in Zuid-Holland, periode 1983-2024. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2025)

3.8 WILDE EEND

De wilde eend kan worden bejaagd in de geopende jachtperiode (15 augustus tot en met 31 januari).

Het nieuwe faunabeheerplan wildsoorten 2024 – 2026 is op 14 augustus 2024 goedgekeurd en vormde vanaf het jachtseizoen 2024-2025 de nieuwe basis.

De in 2025 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van wilde eenden toe, zie hiervoor de informatie op p. 17.

3.8.1 MAATREGELEN

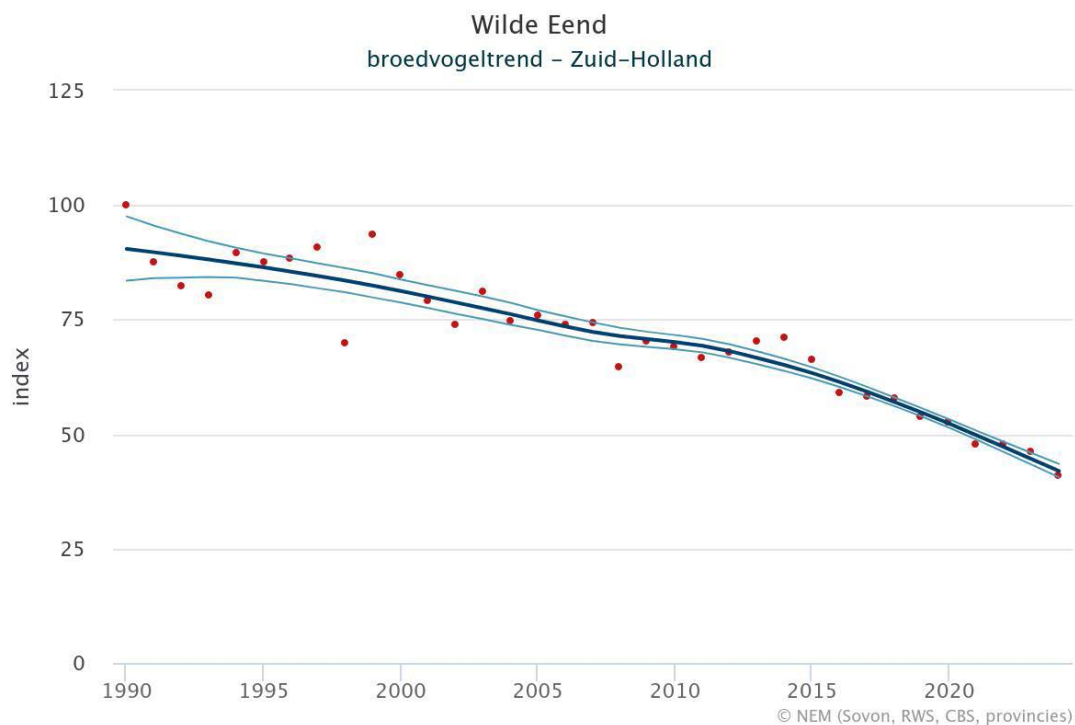
WBE	Ontheffing	Jacht		Totaal
	Buiten N2000	Binnen N2000	Buiten N2000	
Ade	-	-	616	616
Alblasserwaard-Oost	-	-	3.282	3.282
Alblasserwaard-West	-	-	1.483	1.483
De Aarlanden	-	-	1.728	1.728
Delfland	1	-	525	526
Duin- en Bollenstreek	-	-	984	984
Eiland IJsselmonde	-	-	286	286
Goeree-Overflakkee	-	-	1.762	1.762
Hoeksche Waard	-	137	1.658	1.795
Krimpenerwaard	-	-	1.195	1.195
Putten	-	22	183	205
Reeuwijk e.o.	-	14	1.549	1.563
Rijnland Zuid	-	-	535	535
Schieland	-	-	263	263
Voorne	-	-	453	453
Zuid-Holland	1	173	16.502	16.676

Tabel 10: Gerapporteerd afschot van wilde eenden op basis van jacht en ontheffing. Zuid-Holland – 2025

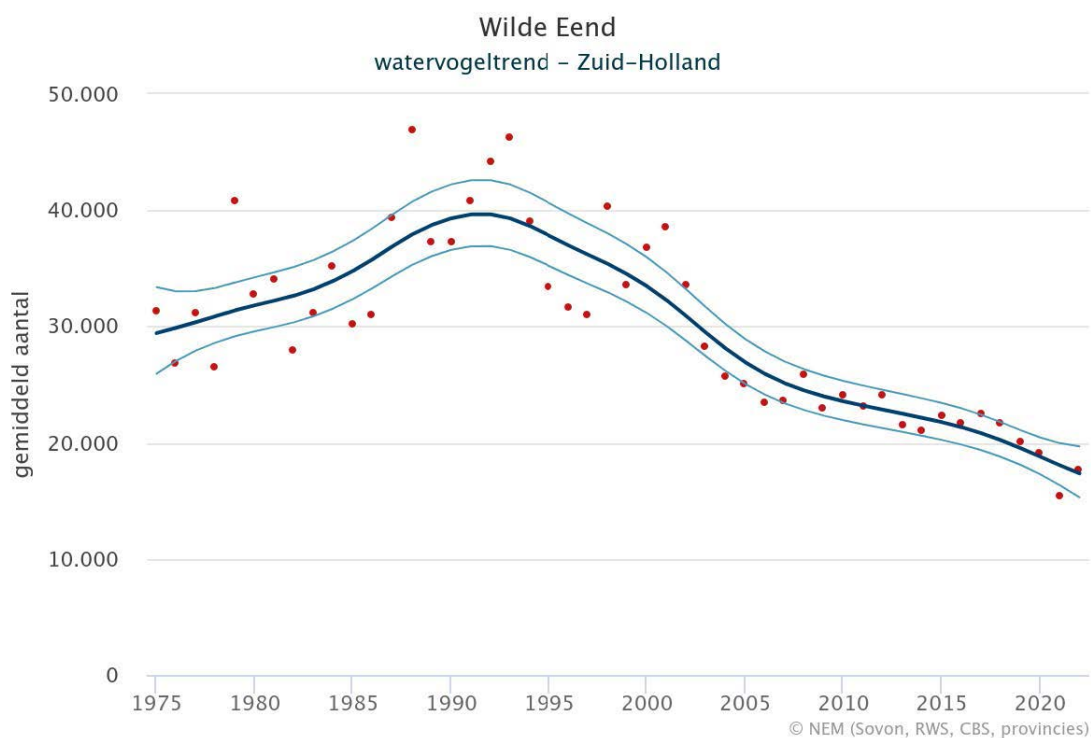
3.8.2 KWANTITATIEVE POPULATIEGEGEVENS

Voor een uitgebreide beschrijving van de populatieontwikkeling verwijzen wij u naar het

faunabeheerplan wildsoorten dat op de website van de FBE staat. Hierna is een update opgenomen van de trendgegevens.

Afbeelding 4: Aantalsontwikkeling van de wilde eend als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2024. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2024)

Afbeelding 5: Aantalsontwikkeling van de wilde eend als watervogel in Zuid-Holland, periode 1975-2022. Gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoensgemiddelde). (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2024)

3.9 GANZEN

Het beheer van de Canadese gans vond plaats op basis van de **landelijke aanwijzing Omgevingswet vergunningvrije gevallen**. Het bewerken van nesten en eieren van de Canadese gans is onder deze landelijke aanwijzing niet toegestaan.

Op basis van het **aanwijzingsbesluit PZH-2012-349284462** en het aanvullende besluit **ODH-2015-00016238** kan de stand van de Indische gans, nijlgans en gedomesticeerde grauwe gans (soepgans) beperkt worden met gebruikmaking van hagel- en/of kogelgeweer, vangkooi, kastval en netten.

Op basis van het op 14 december 2021 goedgekeurde faunabeheerplan ganzen Zuid-Holland 2022-2027, is beheer van kolgans, grauwe gans en brandgans uitgevoerd op:

- een ontheffing
- een provinciale aanwijzing omgevingsverordening vergunningvrije gevallen

Ontheffing ODH464403, verleend op 15 november 2022, staat toe:

- verjagend afschot van kolgans en grauwe ganzen op percelen met kwetsbare gewassen. Kolgans in de periode 1 november t/m 29 februari. Grauwe ganzen in de regio Noordelijke Delta (onder de grote rivieren) van 1 november t/m 14 februari en in de regio's Delfland en Schieland, Veenweiden en Zuid-Holland Noord (boven de grote rivieren) van 1 november t/m 29 februari.

Provinciale aanwijzing Omgevingsverordening beheer ganzen zomerperiode

De provinciale aanwijzing staat toe:

- het doden van grauwe ganzen, kolgans en

brandgans. Het doden van grauwe ganzen en kolgans kan normaal gesproken worden uitgevoerd in de regio Noordelijke Delta van 15 februari t/m 31 oktober en in de regio's Delfland en Schieland, Veenweiden en Zuid-Holland Noord van 1 maart t/m 31 oktober. De grens tussen beide provinciedelen wordt gevormd door de Nieuwe Waterweg, Nieuwe Maas, de Noord en de Beneden-Merwede (van west naar oost). Het doden van brandgans is in de gehele provincie toegestaan van 1 juli t/m 31 oktober;

- het bewerken van nesten en eieren van grauwe ganzen, kolgans en brandgans in de periode 1 februari t/m 30 juni.

Daarnaast staat de in 2025 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, bestrijding van diverse ganzensoorten toe, zie hiervoor de informatie op p. 17.

3.9.1 MAATREGELEN

WBE	Brandgans	Canadese gans	Grauwe gans	Indische gans	Kolgans	Nijlgans	Soepgans	Totaal
Binnen N2000								
Alblasserwaard-Oost	-	9	-	-	-	-	-	9
Alblasserwaard-West	-	28	139	-	-	-	-	167
De Aarlanden	-	20	246	-	-	48	-	314
Duin- & Bollenstreek	-	1	-	-	-	12	-	13
Eiland IJsselmonde	-	1	-	-	-	-	-	1
Goeree-Overflakkee	11	18	18	-	-	-	-	47
Hoeksche Waard	29	174	929	-	-	19	1	1.152
Reeuwijk e.o.	5	26	292	-	-	15	-	338
Voorne	-	-	-	-	-	4	-	4
Zuid-Holland	45	277	1.624	-	-	98	1	2.045
Buiten N2000								
Ade	91	407	1.846	-	50	746	2	3.142
Alblasserwaard-Oost	39	1.171	5.642	-	356	1.755	3	8.966
Alblasserwaard-West	4	1.075	2.873	-	189	1.542	1	5.684
De Aarlanden	2	478	6.622	-	400	979	16	8.497
Delfland	90	4.089	3.614	-	455	1.944	46	10.238
Duin- en Bollenstreek	100	1.413	2.091	-	15	1.167	71	4.857
Eiland IJsselmonde	-	356	893	-	1	486	-	1.736
Goeree-Overflakkee	1.256	208	9.597	1	53	133	9	11.257
Hoeksche Waard	135	1.018	10.556	-	65	677	104	12.555
Krimpenerwaard	107	1.546	5.859	-	206	2.014	8	9.740
Putten	236	784	3.376	-	154	484	-	5.034
Reeuwijk e.o.	68	474	2.762	1	104	1.019	8	4.436
Rijnland-Zuid	214	1.909	2.475	-	179	721	1	5.499
Schieland	154	1.274	2.066	-	5	1.138	32	4.669
Voorne	7	373	1.078	-	26	151	1	1.636
Zuid-Holland	2.503	16.575	61.350	2	2.258	14.956	302	97.946
N2000 en Buiten N2000								
Zuid-Holland	2.548	16.852	62.974	2	2.258	15.054	303	99.991

Tabel 11: Registraties van gedode ganzen. Cijfers zijn exclusief vangacties. Zuid-Holland – 2025

Binnen N2000							
WBE	Brandgans	Canadese gans	Grauwe gans	Kolgans	Nijlgans	Soepgans	Totaal
Alblasserwaard-West	-	-	11.558	19	7	-	11.584
De Aarlanden	-	-	841	-	2	-	843
Reeuwijk e.o.	440	-	2.383	-	10	-	2.833
Rijnland-Zuid	20	-	307	-	-	-	327
Zuid-Holland	460	-	15.089	19	19	0	15.587
Buiten N2000							
Ade	-	-	2.428	-	-	-	2.428
Alblasserwaard-Oost	407	-	391	-	71	-	869
Alblasserwaard-West	-	-	54	-	9	-	63
De Aarlanden	-	-	1.906	-	36	42	1.984
Delfland	19	-	1.795	-	694	150	2.658
Duin- en Bollenstreek	72	-	89	-	-	21	182
Eiland IJsselmonde	5	-	814	-	52	550	1.421
Goeree-Overflakkee	-	-	21	-	-	-	21
Hoeksche Waard	-	-	1.077	16	-	-	1.093
Krimpenerwaard	841	-	12.325	43	902	-	14.111
Putten	-	-	1.610	-	15	-	1.625
Reeuwijk e.o.	373	-	2.084	-	58	80	2.595
Rijnland-Zuid	9	-	1.716	-	124	19	1.868
Schieland	61	-	2.552	-	249	621	3.483
Voorne	238	-	1.798	-	-	-	2.036
Zuid-Holland	1.904	-	30.660	59	2.210	1.483	36.437
N2000 en Buiten N2000							
Zuid-Holland	2.485	-	45.749	78	2.229	1.483	52.024

Tabel 12: Aantal bewerkte eieren per WBE. Zuid-Holland – 2025

Binnen N2000							
WBE	Brandgans	Canadese gans	Grauwe gans	Kolgans	Nijlgans	Soepgans	Totaal
Alblasserwaard-West	-	-	2.476	-	1	-	2.477
De Aarlanden	-	-	147	-	15	2	164
Reeuwijk e.o.	93	-	436	-	1	-	530
Rijnland-Zuid	4	-	63	-	-	-	67
Zuid-Holland	97	-	3.122	-	17	2	3.238
Buiten N2000							
Ade	-	-	467	-	-	-	467
Alblasserwaard-Oost	103	-	70	-	7	-	180
Alblasserwaard-West	-	-	37	106	1	-	144
De Aarlanden	-	-	348	-	3	-	351
Delfland	4	-	364	-	89	44	501
Duin- en Bollenstreek	24	-	16	-	-	-	40
Eiland IJsselmonde	1	-	143	-	18	70	232
Goeree-Overflakkee	-	-	8	-	-	-	8
Hoeksche Waard	-	-	180	3	-	-	183
Krimpenerwaard	218	-	2.527	16	105	-	2.866
Putten	-	-	310	-	2	1	313
Reeuwijk e.o.	80	-	365	-	6	9	460
Rijnland-Zuid	2	-	328	-	194	1	525
Schieland	15	-	772	-	41	65	893
Voorne	-	-	7	-	-	-	7
Zuid-Holland	447	-	5.942	125	466	190	7.170
N2000 en Buiten N2000							
Zuid-Holland	544	-	9.064	125	483	192	10.408

Tabel 13: Aantal bewerkte nesten per WBE. Zuid-Holland – 2025

WBE	Grauwe gans	Canadese gans	Totaal
Hoeksche Waard	505	208	713
Zuid-Holland	505	208	713

Tabel 14: Aantal gevangen ganzen per WBE. Zuid-Holland – 2024

3.9.2 KWANTITATIEVE POPULATIEGEGEVENS

Een gedetailleerde uitwerking van de zomertelling 2025 is opgenomen in het telrapport zomerganzen 2025 dat op onze website staat.

3.9.3 RECHTSZAKEN

Stichting Animal Rights en stichting Fauna4life hadden eerder beroep aangetekend tegen drie ganzenontheffingen en een Wnb-opdracht bij de rechtbank Den Haag, te weten ODH464403 (verjagend afschot winterganzen), ODH287561 (zomerontheffing), ODH 519067 (winterbeheer grauwe gans) en ODH 323935 (Wnb-opdracht vangen ganzen). Op 6 augustus 2024 heeft de rechtbank

Den Haag hierover uitspraak gedaan. Twee van de drie ontheffingen werden vernietigd, alleen die voor verjagend afschot winterganzen niet. Ook de Wnb-Opdracht werd vernietigd. In het bovenstaande overzicht is beschreven wat de gevolgen waren voor de uitvoering van het ganzenbeheer. Beide stichtingen zijn in hoger beroep gegaan bij Raad van State. Er hebben zich in 2025 geen ontwikkelingen voorgedaan.

3.10 KNOBBELZWAAN

In 2025 was beheer van knobbelzwanen niet mogelijk in Zuid-Holland omdat er geen faunabeheerplan van kracht was.

Nieuw voor de knobbelzwaan is **Opdracht (Wnb) Valwild ODH1260230** die op 8 september 2025 in gebruik is genomen. Deze is bedoeld voor het uit het lijden verlossen van gewonde of beknelde geraakte knobbelzwanen en andere diersoorten.

De in 2025 van kracht zijnde ontheffing ODH-2018-00140966, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van knobbelzwanen toe, zie hiervoor de informatie op p. 17.

3.10.1 KWANTITATIEVE POPULATIEGEGEVENS

WBE	Knobbelzwaan
Ade	490
Alblasserwaard-Oost	1.052
Alblasserwaard-West	1.078
De Aarlanden	573
Delfland	604
Duin- en Bollenstreek	382
Eiland IJsselmonde	394
Goeree-Overflakkee	332
Hoeksche Waard	1.531
Krimpenerwaard	1.703
Putten	1.622
Reeuwijk e.o.	298
Rijnland Zuid	452
Schieland	533
Voorne	432
Zuid-Holland (dichte mist tijdens telling)	11.476

Tabel 15: Aantal waargenomen knobbelzwanen tijdens de wintertelling (januari). Zuid-Holland – 2025

3.10.2 RECHTSZAKEN

In 2025 zijn geen rechtszaken gevoerd omtrent de knobbelzwaan.

3.11 SMIENT

In 2025 was beheer van smienten niet mogelijk in Zuid-Holland omdat er geen faunabeheerplan van kracht was.

De in 2025 van kracht zijnde ontheffing **ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van smienten toe, zie hiervoor de informatie op p. 17.

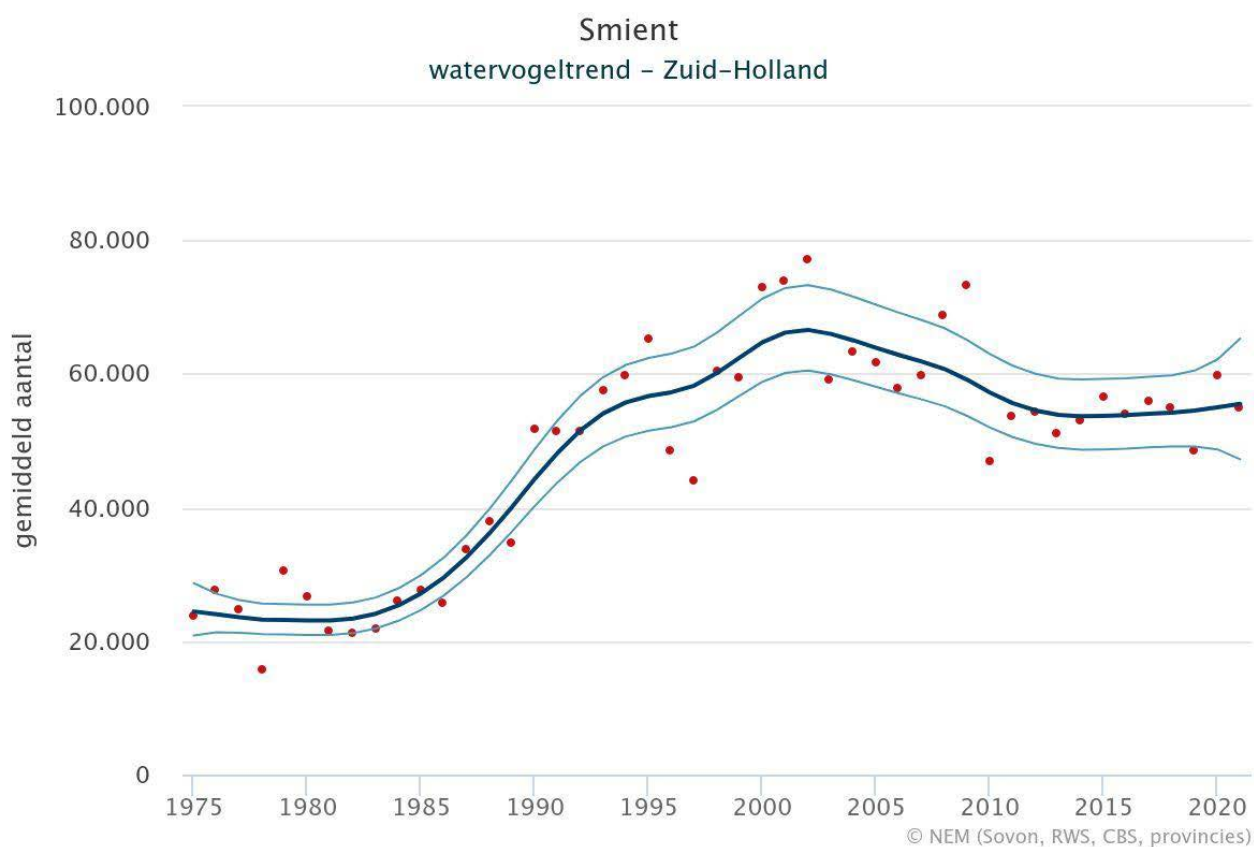
3.11.1 MAATREGELEN

In 2025 zijn er geen smienten geschoten in Zuid-Holland.

3.11.2 KWANTITATIEVE POPULATIEGEGEVENS

Hierna staat een update van de trendgegevens.

Afbeelding 6: Aantalsontwikkeling van de smient als watervogel in Zuid-Holland, periode 1975-2023. Gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoensgemiddelde) (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2025)

3.11.3 RECHTSZAKEN

In 2025 zijn geen rechtszaken gevoerd omtrent de smient.

3.12 KRAAIACHTIGEN

In 2025 konden geen kraaiachtigen beheerd op basis van een faunabeheerplan, omdat er geen fauna-beheerplan van kracht was.

Ter compensatie werd door de provincie een tegemoetkoming in faunaschade mogelijk gemaakt.

Ter bescherming van de weidevogels is op 7 april 2025 een vergunning (ODH1353549) verleend voor kraaienbeheer voor de gebieden binnen de provincie Zuid-Holland die op grond van het Natuurbeheerplan Zuid-Holland 2025 zijn aangewezen als Open grasland en de omgeving daarvan.

De in 2025 van kracht zijnde ontheffing ODH-2018-00140966, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat wel bestrijding van kraaiachtigen toe, zie hiervoor de informatie op p. 17.

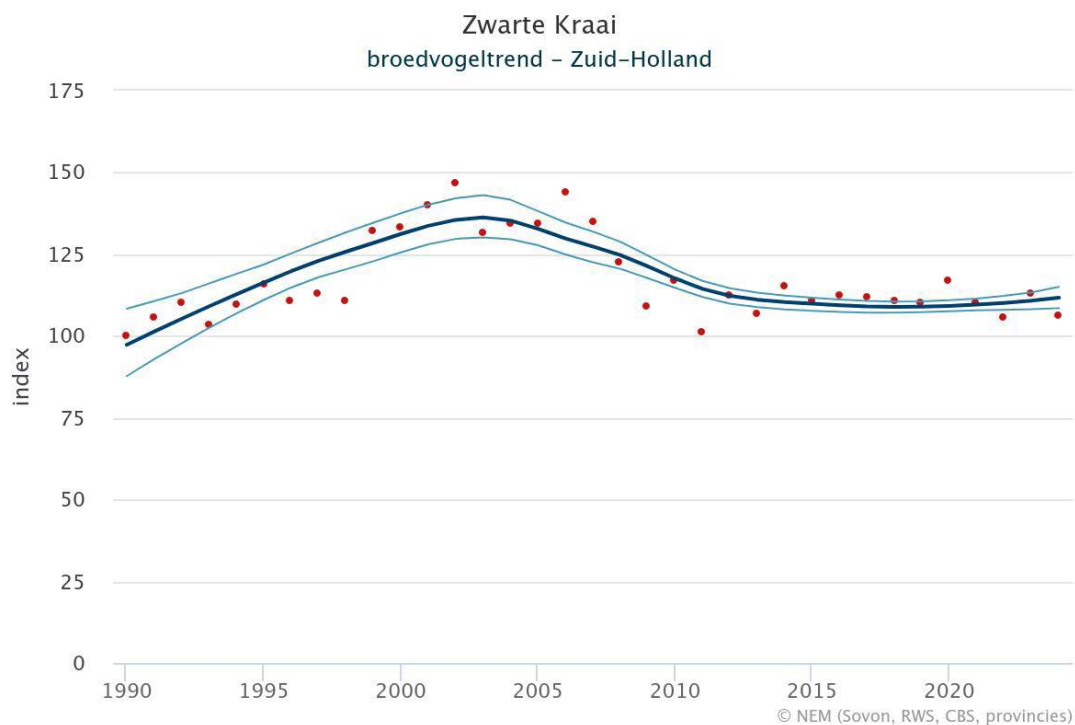
3.12.1 MAATREGELEN

Tabel 16: Gerapporteerd afschot kraaiachtigen op ontheffing en vergunning. Zuid-Holland – 2025

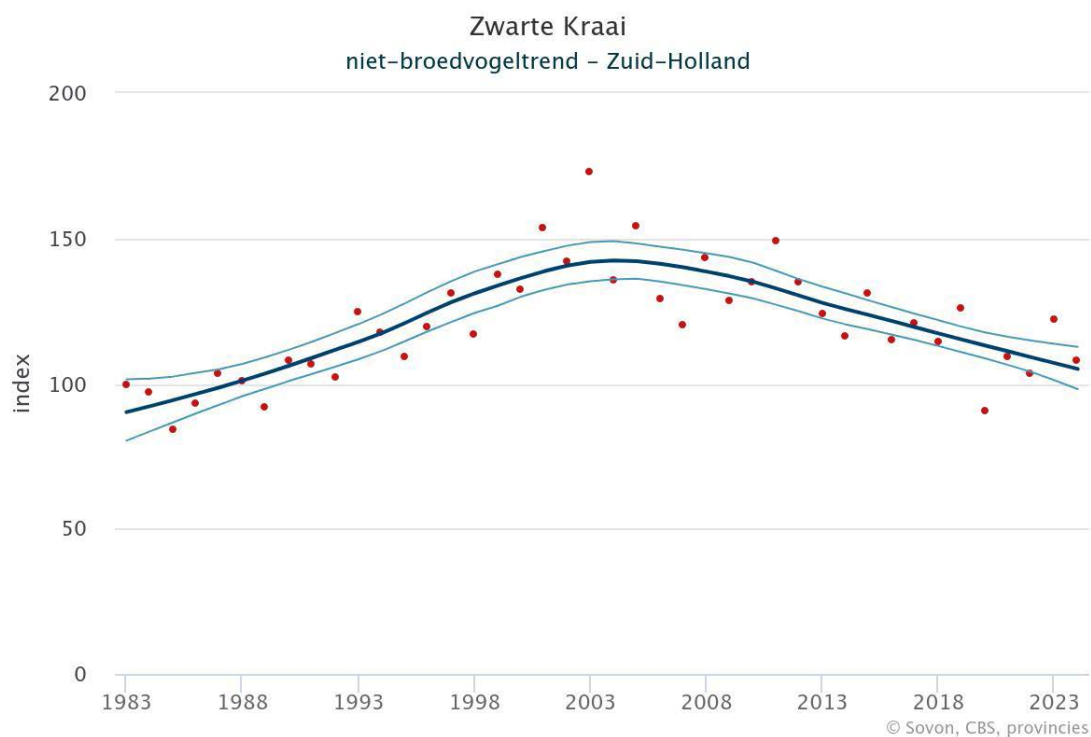
WBE	Ontheffing (buiten N2000)			Vergunning zwarte kraai	
	Ekster	Kauw	Zwarte kraai	Binnen N2000	Buiten N2000
Ade	-	-	-	-	114
Alblasserwaard-Oost	-	-	-	-	944
Alblasserwaard-West	-	-	-	-	540
De Aarlanden	-	-	-	-	752
Delfland	2	3	3	-	888
Duin- en Bollenstreek	-	-	-	4	443
Eiland IJsselmonde	-	-	-	-	5
Goeree-Overflakkee	-	-	-	-	142
Hoeksche Waard	-	-	-	4	755
Krimpenerwaard	-	-	-	-	1.071
Putten	-	-	-	-	392
Reeuwijk e.o.	-	-	-	13	342
Rijnland Zuid	-	-	-	-	283
Schieland	-	-	-	-	322
Voorne	-	-	-	-	485
Zuid-Holland	2	3	3	21	7.478

3.12.2 KWANTITATIEVE POPULATIEGEGEVENS

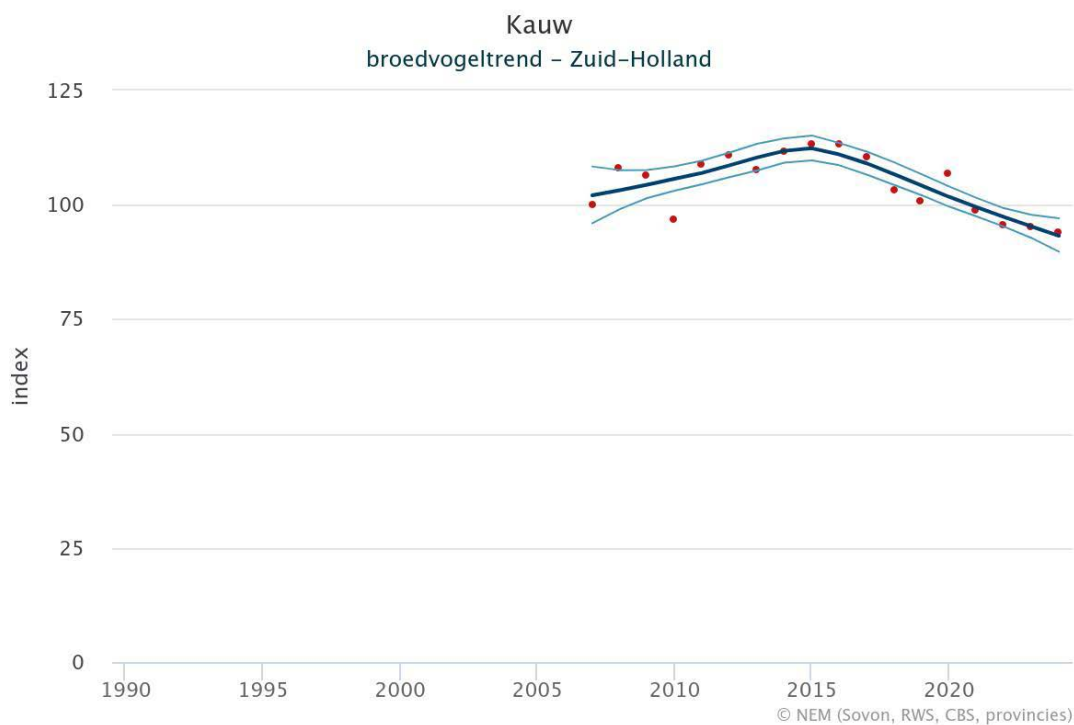
Hierna is een update van de trendgegevens voor zwarte kraai en kauw opgenomen.

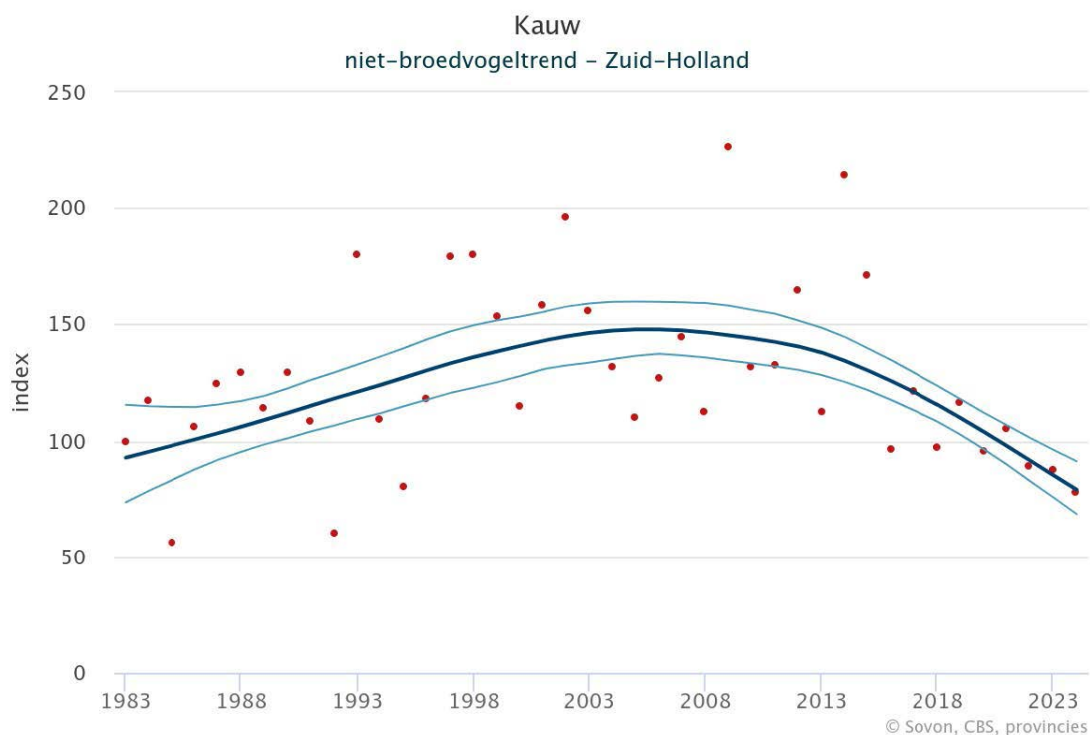
Afbeelding 7: Aantalsontwikkeling van de zwarte kraai als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2024. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2025)

Afbeelding 8: Aantalsontwikkeling van de zwarte kraai als niet-broedvogel in Zuid-Holland, periode 1983-2024. Gebaseerd op het Punt Tansect Tellingen project (PTT). (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2025)

Afbeelding 9: Aantalsontwikkeling van de kauw als broedvogel in Zuid-Holland, periode 2007-2024. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2024)

Afbeelding 10: Aantalsontwikkeling van de kauw als niet-broedvogel in Zuid-Holland, periode 1983-2024. Gebaseerd op het Punt Tansect Tellingen project (PTT). (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2025)

3.12.3 RECHTSZAKEN

Tegen de verleende vergunning is bezwaar gemaakt door de stichtingen Animal Rights en Fauna4life.

De zitting bij de Awb-bezwaarcommissie is gepland in 2026.

3.13 MEEUWEN IN HAVENGEBIEDEN

Het nieuwe faunabeheerplan meeuwen havengebieden van Rotterdam 2025-2032 is op 18 maart 2025 door de provincie goedgekeurd.

Ontheffing ODH279216 staat, in het kader van de volksgezondheid en de openbare veiligheid in de havengebieden van Rotterdam, Dordrecht en Alblasersdam, onder meer het verjagen met jachtvogels toe.

Op grond van de provinciale verordening in combinatie met het goedgekeurde faunabeheerplan mogen nesten worden verplaatst en incidenteel worden vernield. Dit is gezamenlijk beperkt tot het aantal van 160 nesten per jaar, met een onderverdeling van maximaal 144 nesten van de kleine mantelmeeuw en maximaal 16 nesten van de zilvermeeuw.

De FBE geeft toestemming voor het uitvoeren van het meeuwenbeheer aan bedrijven in de havengebieden op basis van een door hen ingediend maatwerkadvies.

De in 2025 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van diverse meeuwensoorten toe, zie hiervoor de informatie op p. 17.

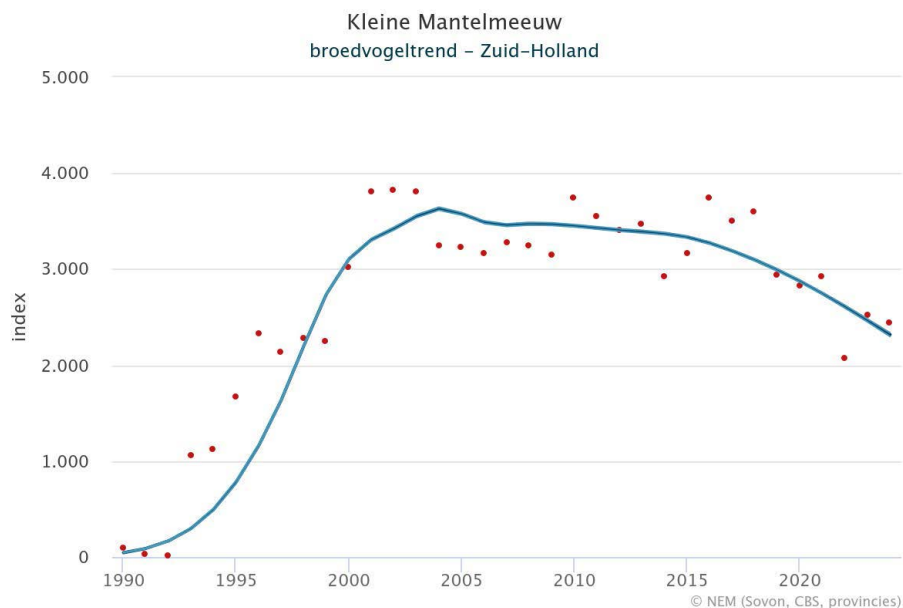
3.13.1 MAATREGELEN

In 2025 zijn er geen smienten geschoten in Zuid-Holland.

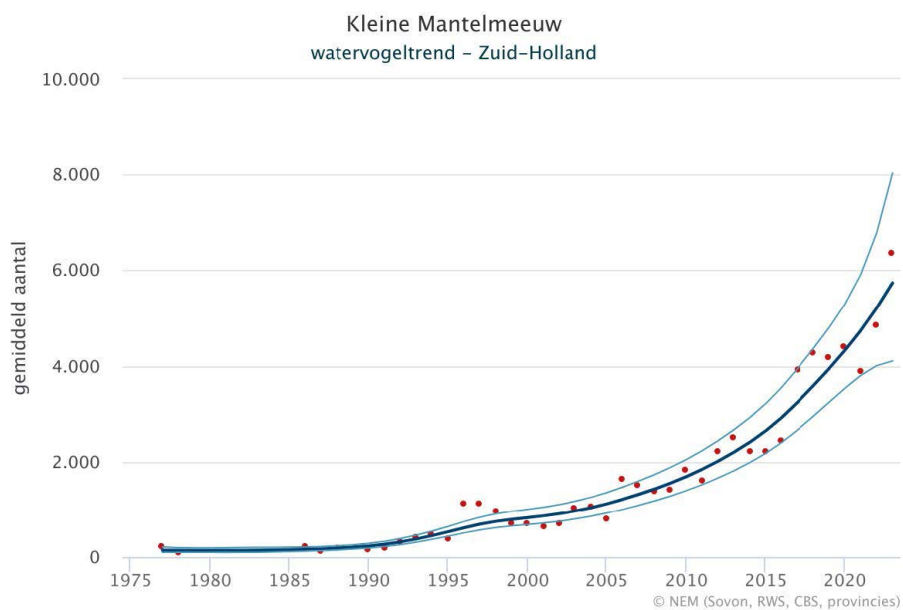
WBE	Kleine Mantelmeeuw		Zilvermeeuw	
	Verplaatsing	Vernieling	Verplaatsing	Vernieling
Voorne (Havengebied Rotterdam)	44	1	32	0

Tabel 17: Gerapporteerd aantal verplaatste of vernielde nesten per meeuwensoort en WBE. Zuid-Holland – 2025

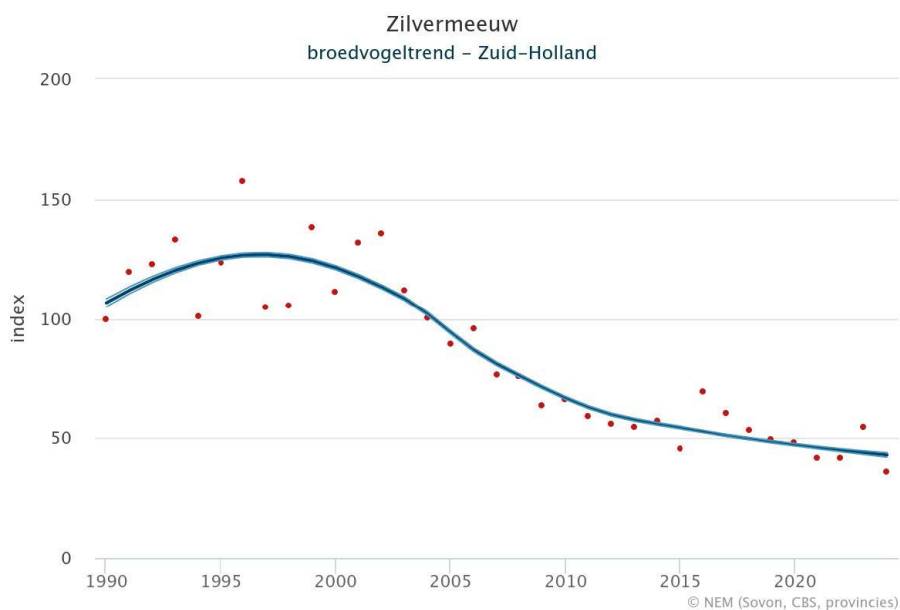
3.13.2 KWANTITATIEVE POPULATIEGEGEVENS

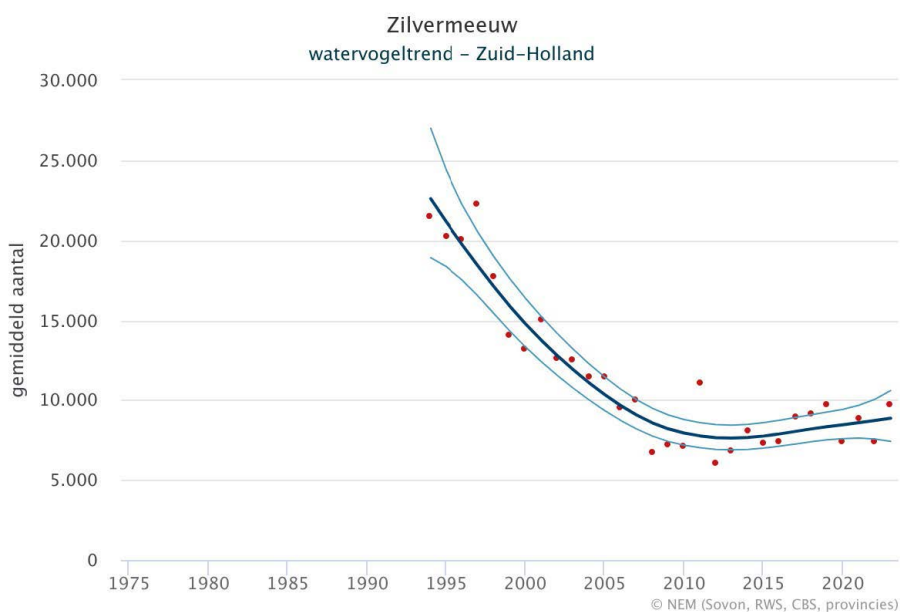
Afbeelding 11: Aantalsontwikkeling van de kleine mantelmeeuw als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2024. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2025)

Afbeelding 12: Aantalsontwikkeling van de kleine mantelmeeuw als watervogel in Zuid-Holland, periode 1977-2023. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2025)

Afbeelding 13: Aantalsontwikkeling van de zilvermeeuw als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2024. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2025)

Afbeelding 14: Aantalsontwikkeling van de zilvermeeuw als watervogel in Zuid-Holland, periode 1986-2023. Gebaseerd op het Meetnet Watervogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2025)

3.12.3 RECHTSZAKEN

Tegen het goedkeuringsbesluit van het faunabeheerplan meeuwen is geen juridische procedure gestart, waardoor het in 2025 onherroepelijk is geworden.

3.14 VOS

Het faunabeheerplan vos 2024-2031 is op 30 januari 2024 goedgekeurd.

Voor de vos zijn twee ontheffingen afgegeven:
ontheffing ODH953679 ten behoeve van het beheren van vossen ter bescherming van de weidevogels en
ontheffing ODH1023740 ten behoeve van het beheren van vossen in het havengebied van Rotterdam ter bescherming van de meeuwenpopulatie.

Nieuw voor de vos is **Opdracht (Wnb) Valwild ODH1260230** die op 8 september 2025 in gebruik is genomen. Deze is bedoeld voor het uit het lijden verlossen van gewonde of bekneld geraakte vossen en andere diersoorten.

De in 2025 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van vossen toe, zie hiervoor de informatie op p. 17.

3.14.1 MAATREGELEN

WBE	Ontheffing		Totaal
	Binnen N2000	Buiten N2000	
Ade	-	1	1
Alblasserwaard-Oost	-	7	7
Alblasserwaard-West	-	9	9
De Aarlanden	5	38	43
Delfland	-	52	52
Duin- en Bollenstreek	3	106	109
Eiland IJsselmonde	-	-	-
Goeree-Overflakkee	-	-	-
Hoeksche Waard	9	49	58
Krimpenerwaard	-	12	12
Putten	-	7	7
Reeuwijk e.o.	1	6	7
Rijnland Zuid	-	37	37
Schieland	-	23	23
Voorne	1	63	64
Zuid-Holland	19	410	429

Tabel 18: Gerapporteerd afschot van vossen per WBE. Zuid-Holland – 2025

3.14.2 KWANTITATIEVE POPULATIEGEGEVENS

Voor een uitgebreide beschrijving van de populatieontwikkeling van de vos verwijzen wij u naar het faunabeheerplan vos dat op de website van de FBE staat.

3.14.3 RECHTSZAKEN

Tegen de ontheffing vos ten behoeve van bescherming van weidevogels is bezwaar gemaakt door Stichting Animal Rights, Stichting Fauna4life en Stichting Natuurrijk. In de beslissing op bezwaar, genomen op 5 november 2024, heeft de provincie het advies van de Awb-commissie alleen niet gevolgd voor wat betreft de tijdsduur van de ontheffing, maar heeft vastgehouden aan de periode van 8 jaar, dezelfde als die van het faunabeheerplan Vos 2024-2031. Tegen de beslissing op bezwaar is door de genoemde stichtingen beroep bij de rechtbank Den Haag ingesteld. Er is een zitting gepland in 2026.

Tegen de ontheffing vos havengebied Rotterdam is bezwaar gemaakt door Stichting Animal Rights en Stichting Fauna4life. Ook hier heeft de provincie in haar beslissing op bezwaar, genomen op 5 november 2024, het advies van de Awb-commissie niet gevolgd voor wat betreft de tijdsduur van de ontheffing, maar heeft vastgehouden aan de periode van 8 jaar, dezelfde als die van het faunabeheerplan Vos 2024-2031. Tegen de beslissing op bezwaar is door de genoemde stichtingen beroep bij de rechtbank Den Haag ingesteld, in combinatie met een verzoek om voorlopige voorziening. In de beroepsprocedure is een zitting gepland in 2026.

3.15 EXOTEN EN VERWILDERDE DIEREN

Op basis van het **aanwijzingsbesluit PZH-2012-349284462** en het aanvullende besluit **ODH-2015-00016238**, kan de stand van de volgende exoten en verwilderde dieren worden beperkt met gebruikmaking van hagel- en/of kogelgeweer, vangkooi en kastval: rosse stekelstaart, gedomesticeerde rotsduif (verwilderde postduif), verwilderde kat (niet met het geweer), Amerikaanse nerts, marterhond, wasbeer, muskusrat, beverrat, nijlgans, Indische gans en soepgans.

Op basis van **opdracht ODH-2018-00019545**, afgegeven op 24 april 2018, kan de omvang van de populatie van de rosse stekelstaart in Zuid-Holland worden beperkt. Deze aanvulling op het aanwijzingsbesluit uit 2012 was nodig om specifieke personen toestemming te kunnen geven voor de bestrijding en om het gebruik van het luchtdrukgeweer en optreden in de bebouwde kom mogelijk te maken.

Op basis van **opdracht ODH-2019-00087037**, afgegeven op 8 april 2020, kan de omvang van de populatie van de verwilderde duif in Zuid-Holland worden beperkt met gebruikmaking van luchtdrukgeweer, kogelgeweer, geluiddemper, kunstmatige lichtbron, vangkooien en netten. Ook binnen de bebouwde kom. De FBE geeft toestemming voor het gebruik van de opdracht op basis van een plan van aanpak. Deze opdracht is op 7 april als omgevingsvergunning (ODH1320739) verlengd voor een periode van 5 jaar.

Nieuw is de **Opdracht (Wnb) Valwild ODH1260230** die op 8 september 2025 in gebruik is genomen. Deze is bedoeld voor het uit het lijden verlossen van gewonde of bekneld geraakte exoten en andere diersoorten.

3.15.1 MAATREGELEN

Voor het afschot van nijlgans, Indische gans, soepgans: zie Ganzen.

WBE	Aanwijzing Exoten	Opdracht	Totaal
Alblasserwaard-Oost	8	-	8
Alblasserwaard-West	22	-	22
De Aarlanden	7	-	7
Delfland	1	46	47
Duin- en Bollenstreek	178	-	178
Eiland IJsselmonde	11	-	11
Goeree Overflakkee	4	-	4
Hoeksche Waard	59	-	59
Krimpenerwaard	3	-	3
Putten	5	-	5
Schieland	6	-	6
Voorne	1.172	322	1.494
Zuid-Holland	1.476	368	1.844

Tabel 19: Gerapporteerd afschot van verwilderde postduif. Alle verwilderde duiven zijn buiten N2000 gebieden geschoten. Zuid-Holland – 2025

WBE	Opdracht	Totaal
Delfland	1	1
Rijnland-Zuid	1	1
Zuid-Holland	2	2

Tabel 20: Gerapporteerd afschot rosse stekelstaart. Alle rosse stekelstaarten zijn buiten N2000 gebieden geschoten. Zuid-Holland – 2025

3.15.2 KWANTITATIEVE POPULATIEGEGEVENS

De enige exoten die worden geteld zijn nijlgans, Indische gans en soepgans. De gegevens van de ganzensoorten staan in het ganzentelrapport op de website van de FBE. Van de huiskraai en de rosse stekelstaart zijn onvoldoende gegevens beschikbaar voor een trendanalyse (Sovon, 2024).

3.16 BEVER

Op 29 januari 2024 is ontheffing ODH886896 verleend met een looptijd tot 1 januari 2029 voor het verstoren van bevers en het vernielen en beschadigen van beverburchten en holen op locaties waar de bever een risico vormt voor de openbare veiligheid.

Deze ontheffing geldt voor heel Zuid-Holland, voor de belangen openbare veiligheid en ter voorkoming van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen en andere vormen van eigendom, zoals ingekaderd door en onderbouwd in het faunabeheerplan Bever Zuid-Holland 2023-2029.

In dit faunabeheerplan is aangegeven dat er een aparte vergunning moet worden aangevraagd en onderbouwd voor het doden van bevers. In 2025 is vergunning ODH1276782 afgegeven t.b.v. het vangen en doden van bevers in de directe omgeving van Kanaal door Voorne. Hieraan is nog geen uitvoering gegeven.

Het aantal beverincidenten is explosief toegenomen vergeleken met het voorgaande jaar. Het beoordelen van de casussen heeft een groot beslag gelegd op de tijd van de medewerkers van de FBE.

3.16.1 MAATREGELEN

WBE	
Alblasserwaard-West	1
Eiland van IJsselmonde	3
Goeree Overflakkee	2
Hoeksche Waard	12
Krimpenerwaard	3
Putten	1
Zuid-Holland	22

Tabel 21: Gerapporteerde verstoringen van bevers – Zuid-Holland 2025

3.16.2 RECHTSZAKEN

In 2025 hebben geen rechtszaken plaatsgevonden.

3.17 RATTEN

Op 24 augustus 2022 is **ontheffing ODH378950** verleend met een looptijd van 6 jaar. Deze ontheffing staat het gebruik van een luchtdrukgeweer toe bij de bestrijding van de bruine en zwarte rat in Zuid-Holland. Ook bij bestrijding binnen de bebouwde kom en binnen de afpalingskring van een eendenkooi. De FBE geeft toestemming voor het gebruik van deze ontheffing op een voor publiek toegankelijke locatie binnen de bebouwde kom, op basis van een plan van aanpak. Uitvoerders van deze ontheffing moeten in het bezit zijn van een omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit of met goed gevolg een

jachtexamen hebben afgelegd dat is erkend door de minister.

3.17.1 MAATREGELEN

WBE	Kogel- /hagel- geweer	Luchtdruk geweer	Vallen of klemmen	Anders	Totaal
Zuid-Holland	60	5.295	574	19	5.948

Tabel 22: Gerapporteerd aantal gedode bruine en zwarte ratten, onderverdeeld per dodingsmiddel. Alle ratten zijn buiten N2000 gebieden gedood. Zuid-Holland – 2025

3.18 VALWILD

Op 21 februari 2025 heeft de ODH aan de FBE de Wnb-opdracht valwild verleend (**ODH1260230**). Deze is op 8 september 2025 in gebruik genomen. Op basis van deze Wnb-opdracht kunnen de knobbelzwaan, de bever, de wolf, de otter, de das, de vos, het ree, het damhert, het edelhert, het wild zwijn, de wasbeer, de wasbeerhond, het sikahert, de muntjak en de goudjakhals, die op enigerlei wijze gewond zijn geraakt, ook valwild genoemd, uit hun lijden verlost worden door het dier opzettelijk te doden of om deze dieren die op welke manier dan ook verstrikt of bekneeld zijn geraakt te kunnen bevrijden en zo mogelijk los te laten.

De valwildafhandeling wordt uitgevoerd volgens de door de FBE voorgeschreven Valwildwijzer. In samenwerking met de Provincie is een informatieflyer uitgebracht ter voorlichting aan bijvoorbeeld omstanders.

WBE	Ree	Damhert	Bever	Vos	Totaal
Alblasserwaard-Oost	18	-	-	1	19
Alblasserwaard-West	7	-	-	3	10
Delfland	-	-	-	2	2
Duin- en Bollenstreek	140	4	-	5	149
Eiland IJsselmonde	13	-	1	-	14
Goeree-Overflakkee	145	1	-	-	146
Hoeksche Waard	93	4	5	4	106
Krimpenerwaard	6	-	1	-	7
Putten	28	-	-	-	28
Reeuwijk e.o.	1	-	-	-	1
Schieland	-	-	-	1	1
Voorne	118	-	-	1	119
Zuid-Holland	569	9	7	17	602

Tabel 23: Overzicht van het totaal geregistreerde valwild in Zuid-Holland – 2025

WBE	Ree	Damhert	Bever	Vos	Totaal
Alblasserwaard-Oost	11	-	-	-	11
Alblasserwaard-West	7	-	-	-	7
Delfland	-	-	-	2	2
Duin- en Bollenstreek	45	3	-	2	50
Eiland IJsselmonde	7	-	-	-	7
Goeree-Overflakkee	56	-	-	-	56
Hoeksche Waard	37	-	3	4	44
Krimpenerwaard	6	-	1	-	7
Putten	20	-	-	-	20
Reeuwijk e.o.	1	-	-	-	1
Schieland	-	-	-	1	1
Voorne	57	-	-	1	58
Zuid-Holland	247	3	4	10	264

Tabel 25: Aantal geregistreerde aanrijdingen in Zuid-Holland - 2025

3.18.1 RECHTSZAKEN

Tegen deze Wnb-opdracht valwild is beroep aange-tekend door de Stichtingen Animal Rights en Fauna4life, door de Werkgroep Wolf, door de WBE Voorne en een particulier. De zitting is in 2026 gepland.

Faunabeheereenheid
Zuid-Holland